LETO XXI. — Številka 14

Ustanoviteji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

KRANJ — sreda, 21. 2. 1968

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik, in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Financiranje dejavnosti socialistične zveze

Financiranje dejavnosti socialistične zveze postaja pereče politično vprašanje. Mnoge organizacije socialistične zveze so o tem že razpravljale in zahtevale, da zvezna konferenca socialistične zveze zavzema do tega vprašanja načelno stališče. Prav na osnovi takšnih zahtev, predlogov in mnenj je zvezna konferenca 30. januarja letos sklenila, naj socialistična zveza svoje temeljne naloge financira iz sredstev, ki se zbirajo v družbenopolitični skupnosti. Pri tem naj bo osnova za dodelitev denarja program dela in izpolnjevanje tega programa.

Predlagajo tudi, naj socialistična zveza še v prihodnje del programa oziroma dejavnosti financira iz članarine in drugih prispevkov, pri čemer naj večji del denarja od članarine ostane krajevnim konferencam socialistične zveze.

Hkrati so sklenili, da bo izvršni odbor zvezne konference še naprej proučeval vprašanja o financiranju dejavnosti socialistične zveze. Na predlog izvršnih odborov pa sta republiška in zvezna konferenca sklenili, da se za letos odrekata svojemu delu članarine. Priporočata, da se ta denar prepusti krajevnim konferencam socialistične zveze.

A. Ž.

V današnji številki

2. stran
Zavzeta skrb za vprašanja vzgoje

5. stran
Murka na Voglu

10. stran
Modrijan iz Bohinja

12. stran
75. jubilej slovenskega planinstva

O modernizaciji tuhinjske ceste

Občinska konferenca SZDL v Kamniku in kamniški sindikalni svet sta v ponedeljek sklicala sejo o modernizaciji tuhinjske ceste, investicijskem programu za gradnjo novih šolskih prostorov in o pripravi na referendum o krajevnem samoprispevku. Podrobnosti s tega zasedanja bomo objavili v prihodnji številki Glasa. - ek

Brezposelnost narašča

V januarju je brezposelnost na Gorenjskem porasla za 7,8 odstotka. Delo išče kar 1706 ljudi, to je 1,1 odstotek vsega prebivalstva. Število nezaposlenih narašča na vseh izobrazbenih stopnjah. Močno se je dvignilo število brezposelnih med 19. in 26. letom starosti. Ponovno pa so v januarju zabeležili porast števila brezposelnih žensk, in sicer od 63,1 odstotka na 64 odstotkov.

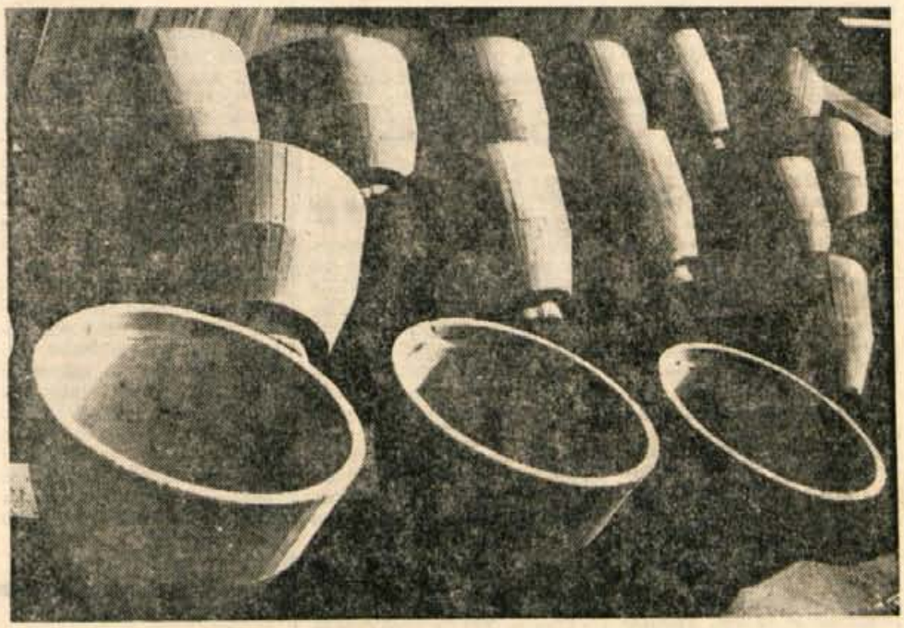

Čakajoč na pomlad Foto Franc Perdan

Sindikat o občinskem proračunu

Občinski sindikalni svet v Kranju je za sredo sklical sindikalni aktiv, na katerem bo predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar obrazložil nekatere inštrumente, s katerimi bo kranjska občinska skupščina zagotovila denar za uresničitev proračunskih predvidevanj v letu 1968. Občinski sindikalni svet je ta posvet pripravil, ker je bilo v zadnjem času o obdavčitvah in formiranju proračunov precej različnih razprav. Člane sindikalnega aktiva bodo zato na posvetu seznanili o zbiranju proračunskih sredstev. Menijo, da se bodo ti potem tudi laže na seji skupščine odločali za predvideni predlog. Razen tega pa je namen posveta, da se člani aktiva seznanijo z možnostmi gospodarskega razvoja v letu 1968 in z resolucijo, ki jo bo kranjska občinska skupščina sprejela marca letos.

A. Ž.

O vlogi trgovine

Na šesti redni seji poslovnega združenja za trgovino, ki je bila v ponedeljek v Ljubljani, so razpravljali o vlogi trgovine v reformi in v novih družbeno-ekonomskih odnosih, o delu biroja združenja, sprejeli pa so tudi nekaj novih članov združenja in imenovali nekatere nove člane izvršnega odbora združenja ter osmih komisij. Podrobneje bomo o seji poročali v sobotni številki. vg

Letos minigolf tudi v Kranju

Letos spomladi bodo ob letnem kopališču v Kranju začeli graditi minigolf. Računajo, da bo gradnja veljala od 15 do 20 milijonov starih dinarjev. Načrte je po nalogu Zavoda za vzdrževanje športnih objektov v Kranju izdelal projektant ing. arh. Šubelj iz Ljubljane. Kdo bo investitor, za zdaj še ni znano.

Naslednje leto nameravajo graditi minigolf tudi ob zimskem kopališču v Savskem logu. Letos poleti bodo prvič odprli steno zimskega kopališča, tako da bo bazen služil tudi za kopanje poleti. Drugo leto pa nameravajo v Savskem logu urediti tudi prehodni avtokamp. Tako bo Savski log dobil širši rekreacijski pomen.

naročite GLAS

Naročnina po stari ceni

dve veliki žrebanji

GLASILO SZDL ZA GORENJSKO

KRANJ, TRG REVOLUCIJE 1

12 N DIN ZA POL LETA, TUJINA 20 N DIN
24 N DIN ZA CELO LETO, TUJINA 40 N DIN

ZA VSE NAROČNIKE V MAJU IN SEPTEMBRU, LE DA STE PORAVNALI POLLETNO NAROČNINO. ČAKA VAS PRESENEČENJE!

berite GLAS

Občinska konferenca ZZB NOV Jesenice

Število priznavalnin raste

V soboto zvečer so se v dvorani pri Jelenu na Jesenicah zbrali na letni konferenci delegati borčevskih organizacij jeseniške občine. Konference so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, predstavniki občinskih odborov ZZB NOV Kranja in Radovljice ter Jože Merlak, član predsedstva republiškega odbora ZZB NOV Slovenije ter številni drugi gostje.

Splošna ocena o socialno ekonomskem položaju zaposlenih borcev jeseniške občine kaže, da je položaj zadovoljiv, čeprav je še vedno nekaj borcev z zelo nizkimi osebnimi dohodki. V Železarni je na primer zaposlen borec, ki prejema osebni dohodek v znesku 8.840 S din na družinskega člana mesečno.

Tudi nizke pokojnine še vedno tarejo nekatere družine. Na Javorniku in Koroški Beli živi 16 borcev oziroma vdov s pokojnino od 9.000 do 17.000 starih dinarjev mesečno na vzdrževanega družinskega člana. Takih primerov je še več. Prizadetim borcem in njihovim družinam se bo moralo pomagati s priznavalnino ali vsaj s primernimi enkratnimi podporami. Kriterij za priznavalnino pa bo potrebno povečati vsaj na 40.000 S din na družinskega člana in na tem odmerjati pomoč borcem.

Število priznavalnin iz leta v leto raste. To kažejo podatki, ki se določajo v občinskem proračunu. Leta 1962 se je za potrebe priznavalnin porabilo 2.060.000 S din, lani pa že 15.680.000 S din. Redno mesečno priznavalnino je lani prejemalo 58 osebnih upravičencev in 21 družinskih upravičencev v mesečnih zneskih od 10.000 do 40.000 S din.

Da bi dobili izvid o zdravstvenem stanju borcev je komisija za socialna vprašanja borcev pri občinskem odboru vztrajno iskala možnosti, da bi se opravili temeljiti zdravniški pregledi borcev. Znano je, da obstoječi predpisi o zdravstvenem varstvu ne urejajo oziroma ne vsebujejo določil, ki bi omogočala izvedbo take akcije, čeprav imajo status zavarovanca. Za izvedbo te akcije pa ni bilo potrebnih sredstev. Na sploh lahko ugotovimo, da zdravstveno varstvo za borce ni urejeno.

Lani je bilo na klimatskem zdravljenju samo devet borcev jeseniške občine. Da je to odločno premalo, pove naslednji podatek: Od 60 zdravniško pregledanih borcev v Železarni, je po mnenju zdravnikov 25 takih, ki jim je zdravljenje nujno potrebno.

Komisija za razvoj tradicij NOV predlaga, naj skupščina občine Jesenice sprejme odlok o vsakoletni podelitvi nagrad »Toneta Čufarja« za zasluge na kulturnem in prosvetnem področju. Nagrade naj bi se delile ob občinskem prazniku 1. avgusta.

Za posebne zasluge na področju športne dejavnosti naj skupščina občine podeli vsakoletne nagrade narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Občinska športna zveza naj letos vpelje posebno športno tekmovanje na vseh področjih telesne vzgoje, za memorial narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Jeseniška gimnazija naj dobi ime po narodnem heroju Stanetu Žagarju, vodji vstaje leta 1941. Kurirski smuk v Javorniškem rovtu naj se v bodoče prenese v bližino Pristave in premakne na zadnje dni januarja, ko je obletnica smrti kurirjev v Medjem dolu. Letos je tudi predvidena podelitev domicila Jeseniško-Bohinjskem odredu, ki naj bi ga podelili jeseniška in radovljiška občina septembra.

Predstavnik zveze borcev z Javornika je bil proti, da bi še enkrat prekopali padle borce s pokopališč na Koroški Beli, Jesenicah in Blejski Dobravi na novo pokopališče v skupno grobnico. Dejal je, da smo jih enkrat že prekopali in naj ostane čim več grobišč, ker je vsako grobišče spomenik in močna obtožba proti fašističnemu nasilju. Predlagal je, naj se prostor pred pokopališčem na Koroški Beli primerno uredi v park. **J. Vidic**

Priznanja na Jesenicah

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice je na sobotni letni konferenci podelil umetniške slike kot priznanje za uspešno in požrtvovalno delo pri razvijanju svetlih tradicij narodnoosvobodilne vojne ter opisu pomembnih zgodovinskih dogodkov iz revolucije. Umetniške slike so prejeli: književnik Tone Svetina, književnik Miha Klinar, Ivan Jan, urednik oddaje radia Ljubljana »Se pomnite tovariši«, ter Jože Vidic za prispevke, objavljene v časopisu in radiu.

Skrb za mladino naj ne bo kampanjska akcija

Tako je stališče občinske konference Socialistične zveze občine Jesenice. V njenih stališčih je poudarjeno, da so problemi mladih problemi celotne družbene skupnosti in da organizacije SZDL ne morejo zatajiti svoje odgovornosti pri reševanju teh problemov. Konferenca opozarja na negativni vpliv slabe literature, ki kvarno vpliva na doraščajočo mladino.

Posebno odgovornost za zdravo rast in pravo vzgojo mladine imajo starši. Družbena odgovornost staršev ni podana le s predpisi, temveč izvira tudi iz naravnih odnosov. Družbena skupnost v občini mora v doglednem času zagotoviti minimalne pogoje za varstvo predšolskih in šolskih otrok vsaj v takem obsegu, da bo zadostovalo za najbolj potrebne in prizadete otroke.

Stališče socialistične zveze je, da mora priti med učnim in vzgojnim kadrom do večje selekcije glede na idejno-politično usmerjenost. Za investicije v šolstvu je potrebno zbrati potrebna sredstva. Dosedanji neuspeh pri zbiranju sredstev za investicije v šolstvu je treba popraviti z odločno politično akcijo, zlasti v okviru delovnih organizacij.

Obveljati mora načelo, da mora pri nas vsak otrok dokončati osemletno šolanje in da nihče ni upravičen pričakovati popuščanja pri posledicah, ki nastopajo za tiste, ki nimajo dokončanega uspešnega osemletnega šolanja.

Posebna skrb naj bo posvečena sestavu vodstva mladinskih organizacij. Bivši borci naj ne le z besedami, temveč tudi neposredno prevzamejo vodenje določenih dejavnosti, pri katerih se bo mladina vzgajala v patriotizmu, delovnih navadah, zavednosti in drugih lastnostih. Konferenca socialistične zveze daje priznanje vsem, ki sodelujejo v raznih organizacijah v delu z mladino. **Jože Vidic**

Še enkrat o udeležencih oktobrske revolucije

V eni izmed decembrskih številk našega časopisa (16. decembra 1967) smo pisali o podelitvi sovjetskih odlikovanj za slovenske udeležence Oktobrske revolucije. Takrat smo zapisali, da je med tridesetimi odlikovanci tudi deset Gorenjcev. Sedaj pa se je — žal — izkazalo, da ta naša informacija, ki smo jo dobili decembra lani na glavnem odboru SZDL v Ljubljani, ni točna. Pred dnevi smo namreč dobili v uredništvo pismo Franceta Valjavca iz Kranja, v katerem nam sporoča, da smo njegovo ime omenili med spiskom odlikovancev, vendar vse do danes ni dobil odlikovanja, niti ni takrat, ko so bila odlikovanja podeljena, dobil vabilo na podelitev. Franc Valjavec nas je tudi prosil, naj povprašamo, kako je s to stvarjo.

Njegovi želji smo ustregli in v sredo, 14. februarja, spet poklicali glavni odbor SZDL v Ljubljani, kjer pa so nam zatrdili, da so nam dali lani decembra napačno informacijo. Ne gre sicer toliko za napako, temveč bolj za pomoto, v kateri so zamešali udeležence oktobrske revolucije, odlikovane z jugoslovanskimi odlikovanji in udeležence, odlikovane s sovjetskimi odlikovanji. Na SZDL v Ljubljani so nam tudi povedali, da sta bila z Gorenjske odlikovana le dva udeleženca oktobrske revolucije s sovjetskimi odlikovanji (Franc Dolinar in Peter Usar), ostali, ki smo jih v informaciji z dne 16. decembra 1967 omenili, pa so bili odlikovani z našimi, jugoslovanskimi odlikovanji. Ob tej priložnosti se opravičujemo omenjenim tovarišem za pomoto, do katere pa — kot lahko sami presodite — ni prišlo po naši krivdi.

Uredništvo

Očiščene in zmrznjene morske ribe
v prodajalnah
Živila
Kranj

Občni zbori zveze združenj borcev v radovljiški občini

Zavzeta skrb za vprašanja vzgoje

V dneh od 3. do 20. februarja so se po vseh krajih radovljiške občine zvrstili občni zbori združenj zveze borcev. Vsega je bilo 19 občnih zborov, kolikor je tudi organizacij v radovljiški komuni.

Razprave na zborih borčevskih organizacij so pokazale veliko zavzetost nekdanjih borcev in aktivistov NOB za aktualna družbena dogajanja, predvsem pa za različna konkretna vprašanja našega vsakodnevnega družbenopolitičnega življenja. Tako borci zelo zavzeto razpravljajo o vzgoji in prenašanju svetlih tradicij boja na mlado generacijo, o vzgojnem vplivu naših šol in družin ter družbenih organizacij na mladino, o škodljivih vzgojnih vplivih, ki se vsiljujejo zlasti od zunaj in o zdravem hotenju mlade generacije, da bi se s svojim delom uveljavila v gospodarskem in družbenem življenju.

Prav zanimiva je bila razprava na nedeljskem zboru na Bledu. Udeležilo se ga je nad 100 nekdanjih borcev in aktivistov. Besede in dobre želje, ki so jih na začetku izrazili v pozdravu predstavniki pionirske organizacije osnovne šole Bled, so deloma tudi spodbudile borce, da so največ razpravljali prav o mladini. Zanimive so bile ugotovitve, da je potrebno moralno etične vrednote, ki so se oblikovale prav v boju, z živim izročilom udeležencev prenašati na mladi rod. V veliki meri je to nalogo tudi uspešno opravila in jo še opravlja mladinska in druga literatura s tematiko NOB in revolucionarnih gibanj v svetu, veliko pa k temu pripomorejo različne spominske manifestacije in srečanja. Ne nazadnje tudi vzgoja v šoli ter v družini. Na zboru je nekdo pravilno ugotavljal, da morajo vrednote, kot so tovarištvo, vdanost ljudstvu in narodu, privrženost bratstvu med jugoslovanskimi narodi, smelost in hrabrost postati temeljne sestavine novega moralno etičnega kodeksa socialistične morale. Pouk zgodovine NOB je že dobil pravo mesto v učnem načrtu osnovne šole za 8. razred. V nižjih razredih pa poučujejo zlasti krajevno zgodovino NOB. V ta namen pa pedagogi in drugi družbeni delavci ter zgodovinarji skrbno zbirajo in metodično obdelujejo in pripravljajo učno gradivo. Ponekod so pri tem uspešno pomagale tudi organizacije zveze borcev.

Premalo pa so za mladinske organizacije naredile prav mladinske organizacije in zveza komunistov. To velja zlasti za stov. To velja zlasti za že vključeno mladino, ki se že vključuje v proizvodnjo, nadalje za študentsko mladino, za kmečko srednješolce in za mladino.

Razumljiva in spodbudna je težnja mladine, da išče prostor za svoje pogovore in debatne krožke. Prav tako kaže veliko zavzetost za razumevanje sodobnih pojavov v svetu, pri tem pa išče svoje vzore in ideale v sodobnem družbenem dogajanju doma in zlasti v svetu. Vse pozornosti je vredno zanimanje mladine za sodobno glasbo

Nova kategorizacija delovnih mest v Železarni

Samoupravni organi Železarne so se že dalj časa ukvarjali s problemom delitve dohodka in delitve osebnega dohodka zaposlenih. O tem vprašanju so tudi razpravljali lani na konferenci zveze komunistov Železarne. Junija lani je delavski svet Železarne sprejel program dela urejanja osebnih dohodkov. Med drugim je dal nalog, naj se uredi in dopolni analitična ocena delovnih mest. Delo je bilo zaupano strokovni grupi, ki je analizirala obstoječe stanje in kasneje svoje ugotovitve posredovala upravnemu odboru.

Do sedaj so imeli 66 obračunskih postavk. Zaposlen delavec v Železarni je bil razporejen v eno od teh 66 obračunskih postavk, ki so določale osnovo za njegov osebni dohodek. Razpon med nekvalificiranim delavcem in obratovodjo najzahtevnejšega obrata (martinarna) je bil 1 : 2,93 (če je najslabše plačani delavec prejel 60.000 S din osebnega dohodka, je obratovodja lahko imel največ trikrat toliko).

Avgusta 1967 so se samoupravni organi odločili, da se izvede sistem kategorizacije ter določi naslednje izhodiščne elemente, ki naj jih delovna grupa upošteva pri izdelavi kategorizacije delovnih mest: Naj bo največ 20 kategorij obračunskih postavk; razpon obračunskih postavk naj bo 1 : 3; s spremembo obračunskih postavk se izvrši določen priliv sredstev gibljivega dela na obračunski del. Ob upoštevanju teh načel so morali zagotoviti progresivno rast kategorij, ki mora biti vzpodbudna za zaposlene.

Delovna grupa je na tem delala pet mesecev in naredila kategorizacijo na podlagi navedenih izhodiščnih načel. Pri tem je bistveno, da so se samoupravni organi odločili, da je njihova stvar politika nagrajevanja in elementi te politike, medtem ko je sama ocenitev delovnih mest strokovno delo, ki ga morajo opravljati enotno za vso Železarno, ne pa vsaka delovna enota sama.

Delavski svet Železarne je 19. januarja letos poslušal poročilo delovne grupe za kategorizacijo delovnih mest. Ugotovili so, da je delo opravljeno skladno s sprejetimi principi, zato so izrekli skupini priznanje za opravljeno delo. Nove obračunske postavke na podlagi izvedene kategorizacije veljajo kot osnova za obračun od prvega februarja dalje in bodo prvi naslednji osebni dohodki razdeljeni po omenjenih kriterijih.

Če se je delavski svet pohvalno izrazil o opravljenem delu na področju kategorizacije delovnih mest, pa ima del delavcev drugačno mnenje. Zato sem zaprosil Jožeta Neumana, vodjo grupe za ocenitev delovnih mest v sistemu kategorizacije, zakaj imajo nekateri delavci toliko kritičnih pripomb na popravljene cenike ob novi kategorizaciji delovnih mest.

»Prvič je bila v tem pogledu narejena prelomnica v dosedanji praksi, ker smo bili navajeni, da se določa ocenitev delovnih mest na sindikalnih sestankih, oziroma komisijah, zborih proizvajalcev itn.

Z odločitvijo delavskega sveta pa se smatra ocenjevanje kot strokovno delo, zaupano strokovnim delavcem v obratu in strokovnim službam.

Vedeti moramo, da kategorizacija ne daje, niti odvzema, osebnega dohodka nobenemu delovnemu mestu, ker je osebni dohodek odvisen od osebnega dohodka v delovnih enotah. Kategorizacija sama pa odpravlja neskladja med enakovrednimi mesti po delovnih enotah.

Menim, da nekateri delavci ne ločijo formiranje osebnega dohodka od delitve osebnega dohodka. Kategorizacija je instrument delitve OD, ne pa formiranje osebnega dohodka, Delili bomo lahko toliko, kolikor bo posamezna delovna enota ustvarila«.

J. Vidic

Za 15 odstotkov povečan izvoz

Tržiško gospodarstvo je lani preseglo svoj predvideni načrt obsega proizvodnje in storitev za 4,8 odstotka, medtem ko se je lanska realizacija povečala za 6,8 %.

Lani so tržiške gospodarske organizacije izvozile za 5,570.000 dolarjev in pri tem presegle svoja izvozna predvidevanja za 15 %. Lanski izvoz je v primerjavi z letom 1966 večji za 33,4 %, od tega je več kot polovico vsega izvoza odpadlo na konvertibilno tržišče, drugo pa na vzhodno klirinško področje.

Letos predvidevajo povečanje proizvodnje, ki pa bo večja predvsem zaradi novih proizvodnih kapacitet v obratu Roga, nove proizvodnje v Triu in modernizacije proizvodnje v Peku. Tako računajo, da se bo letos družbeni proizvod povečal za 9,3 odstotka, narodni dohodek za 8,6 %, osebni dohodki za 4,8 odstotka, produktivnost za 4,3 %, povečalo pa se bo tudi število zaposlenih in pa investicije. 51-odstotni porast investicij letos odpade na že omenjeno novo proizvodnjo v obratu Roga, Triu in Peku. Letos predvidevajo tržiški gospodarstveniki nekoliko manjši izvoz kot lani, predvsem zaradi nejasnega položaja tovarne. Peko na vzhodnih tržiščih.

Omenili smo že, da se bo letos povečalo število zaposlenih, in sicer za 3,6 %. Lani so imeli v Tržiču 153 nezaposlenih, ob tem pa naj navedemo, da bo letos končalo osemletko 234 mladih Tržičanov, od katerih jih bo 70 nadaljevalo šolanje, 35 učencev bo šlo v uk, medtem ko bo ostalo za prvo zaposlitev 99 učencev. Tržiško gospodarstvo bo letos potrebovalo 185 novih delavcev, tako da bo ostalo v Tržiču le 67 ljudi brez dela. Čeprav se bo vrnilo z odsluženja vojaškega roka in šolanja 55 ljudi, pa to ne bo bistveno povečalo brezposelnosti, saj računajo, da bo ravno toliko ljudi šlo letos v pokoj.

-vlg

Škofjeloška skupščina lani

Po sprejetem programu bi občinska skupščina v Škofji Loki morala lani obravnavati, — razen tekočih zadev seveda — 36 nalog. Z njimi je bila določena okvirna politika dela skupščine.

Program je bil realno postavljen, čeprav je odpadla izvršitev nekaterih nalog. Tako se je na primer odložila izdelava družbenega plana razvoja občine od leta 1966—1970, predvsem zato, ker lani še niso bili znani vsi elementi gospodarske reforme in zaradi tega ni bilo mogoče realno oceniti možnosti razvoja. Za izvršitev še nekaterih nalog pa je glavni razlog pomanjkljiva dokumentacija in pomanjkanje ustreznih upravnih služb. Sicer pa je bila skupščina močno obremenjena, saj je obravnavala kar 97 zadev, to je 2,5 krat več kot je bilo predvideno s programom dela. V ospredju so bile zadeve s področja gospodarstva in financ ter sprejemanje odlokov, odredb itd.

Tudi večina svetov, ki delujejo pri skupščini, je pokazala precejšnjo dejavnost. Svet za splošne in notranje zadeve je, z izjemo statuta občine, opravil vse postavljene naloge. K temu je precej pripomogel dober kadrovski sestav sveta. Dobro se je vživel v delo svet za kulturo in telesno vzgojo. Čeprav ni obdelal vseh nalog, je pripravil vrsto akcij za poživitev kulturnega in športnega življenja v občini. Zelo prizadevni so bili tudi člani sveta za urbanizem in komunalo, ki je pripravil med drugim pravilnik o oddajanju stanovanj, predlog investicijskega programa za zgraditev vodovoda in za novo ceno vode, predlog za zgraditev novega mostu čez Soro v Škofji Loki itd.

S. Z.

Razveseljiv odziv krvodajalcev v Preddvoru in Šenčurju

Krajevna odbora rdečega križa v Preddvoru in Šenčurju sta pretekli teden na rednih sejah pregledala delovni program za prvo letošnje tromesečje. Na področju Preddvora so za krvodajalsko akcijo zbrali 97 prijav, kar precej več, kot pa so pričakovali. Prav tako je bil velik odziv tudi v Šenčurju — tam se je prijavilo 142 krvodajalcev.

Na sestanku so sklenili, da bodo za osmi marec obiskali starejše in bolne žene ter jih razveselili s skromnimi darili. Na dnevnem redu sestanka je bila skrb za stare in onemogle občane, kar naj bi reševali skupaj z drugimi organizacijami. Nameravajo tudi organizirati različna zdravstveno vzgojna predavanja s filmi.

Krajevna odbora rdečega križa sta sklenila predlagati predsednico rdečega križa v Preddvoru Majdo Pižorn in predsednika rdečega križa iz Šenčurja za podelitev odlikovanja JRK za večletno aktivno delo v organizaciji rdečega križa.

Jože Čehovin

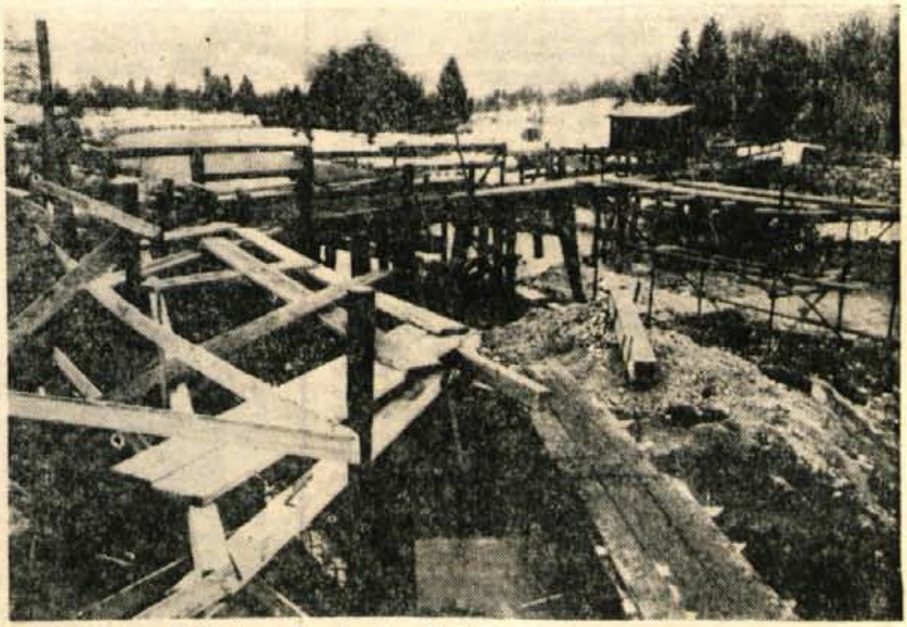

Pri vasi Brod v Bohinju gradijo čez Savo Bohinjko nov most z betonskimi nosilci. Starega, lesenega, je narasla voda večkrat odnesla, vsa popravila pa so bila samo začasna — Foto F. Perdan

in literaturo. Včasih gleda nekatere pojave in stvari preozko, ker ni o njih poučena ter pravilno informirana. Zato je dolžnost in naloga družbenih organizacij, da širijo krog interesov mladih ljudi in da jim prikazujejo pravo in resnično ozadje sodobnih pojavov v svetu, pa naj bo to vojna v Vietnamu, revolucionarni boj v Latinski Ameriki itd. Prav v razlagi teh dogodkov bomo našli vzporednico v naši preteklosti. Junaki osvobodilnega boja Jugoslavije kakor tudi revolucionarji, kot so Che Guevarra, vietnamski borci in drugi, bodo lahko postali vzorniki mladih ljudi, če jih bodo lahko bolje spoznali in se navdušili za ideje, za katere so se ti borci bojevali in tudi umrli zanje.

Na zborih so razpravljali tudi o pomenu obrambne vzgoje, ki v današnjih okoliščinah postaja važen element varnosti in pripravljenosti na vsako morebitno presenečenje. Občinski odbor Zveze združenj je že razpravljal tudi o letošnji 25-letnici tragičnih dogodkov na Pokljuki, kjer je decembra 1942. leta tragično propadel Prešernov bataljon. V ta namen bodo organizacije pravočasno pričele s pripravami na spominsko svečanost.

J B.

List iz beležnice

Zdi se mi, da jih premalo poznamo, da premalo cenimo njihovo delo, da premalo pišemo o njih — o gorskih reševalcih. Možje in fantje, stalno pripravljeni pomagati vsakomur, ki v gorah zaide v težave, so skromni ljudje. Preskromni. Ni jim do slave, do popularnosti v stilu filmskih in popevkarskih zvezdnikov, njihovih slik ni na prvih straneh časopisov, njih navadno ni v poročilih o vrhunskih alpinističnih vzponih. Pri svojem delu so, doma, v tovarnah, za pisalnimi mizami — pa v hribih, v stenah, v snegu in mrazu, povsod v gorah, kjer so ljudje in bi lahko prišlo do nesreče.

Povsod so, kjer je potrebna pomoč. Ob vsakem času, ob vsaki uri, v vsakem vremenu so takoj pripravljeni, da s svojim znanjem, s svojo kondicijo, s svojimi rokami, s svojo nesebičnostjo, s svojim pogumom priskočijo na pomoč. Zazvoni telefon, človek je v nevarnosti, potrebuje pomoč, sam je in nemočen, sredi stene, spodrsnilo mu je in je padel, ni več vzdržal v snegu in mrazu — takoj so pripravljeni za pot, utrujenosti sredi noči takrat ni, dnevnega reda takrat ne poznajo, ura jim takrat ne pomeni ničesar, treba je le čimprej priti do ponesrečenca, do tistega, ki potrebuje pomoč, ki bo morda zdržal še nekaj ur, potem pa bodo njegovi klici na pomoč utihnili. Sredi noči — vseeno. V mrazu in snegu — vseeno. V najbolj nevarno steno — vseeno.

Saj se ne dá povedati z besedami, kaj to pomeni, kaj je v teh ljudeh, kaj jih žene v take požrtvovalne akcije, pogosto v nevarnosti, pogosto v dolge, utrujajoče pohode brez počitka, samo da bi lahko pomagali. Verjetno bi bilo povsem zaman spraševati jih, kaj je tisto. Ko sva se pred dnevi o tem pogovarjala z Urošem Župančičem, mi je povedal:

Gorski reševalci

»Čudovito je, pomagati človeku, ki potrebuje pomoč. Čudovit je občutek, storiti nekaj, kar drugi ne morejo, kar si drugi ne upajo, česar drugi niso sposobni. Čudovito plačilo je to. Čudovito plačilo, če nekomu lahko pomagaš, če mu lahko rešiš življenje. Vendar se le prevečkrat zgodi, da rešujemo samo trupla, da pa življenja ostajajo v stenah, pod stenami. Zato je prva naloga gorske reševalne službe opozarjati na nevarnosti, opozarjati povsod, preprečevati nesreče, zakaj to je lažje kot reševati.«

Opozarjanje pa največkrat ne zaleže, posebno ne pri mladih, objestnih ljudeh, zato so gorski reševalci vedno pripravljeni. Predvsem morajo biti vedno kondicijsko in tehnično sposobni tudi za najtežje napore, za najtežje naloge. »Če je prehud ogenj iz bunkerja, se napadalci umaknejo,« pravi Uroš Župančič: »gasilci ne skačejo v plamene, mi gorski reševalci, pa moramo v steno, pa naj bo karkoli.« In v plazove gredo, kjer se vsak hip lahko spet snežena gmota nekje utrga in zgrmi naprej v dolino. Tja gredo, kjer je nabolj nevarno — pa ne le zaradi užitka, ne za to, da bodo preplezali kakšno nevarno ali še neosvojeno smer v ledeni steni. Gredo zato, ker nekdo potrebuje njihovo pomoč. Gredo zato, da bodo rešili človeku življenje.

Pogosto beremo o njih. To so čudoviti fantje, čudoviti možje. Vendar beremo o njih navadno le takrat, če se je kdo ponesrečil, če kdo potrebuje pomoč. Brali smo o njih pred nedavnim, ko so trije ljubljanski alpinisti odšli v Čopov steber v severni triglavski steni, pa se je vreme spremenilo, pokvarilo, steno so zavile megle in začelo je snežiti. Kaj bo s fanti v steni? Kaj je z njimi? Ničesar niso vedeli o njih, le predvideli so, da bi znali zaiti v škripce, precej tudi zaradi svoje nepremišljenosti, saj niso vzeli s seboj prenosnih radijskih oddajnih in sprejemnih aparatov, s katerimi bi se lahko sporazumevali s prijatelji v dolini. Ničesar niso vedeli, le to, da se je bolje napotiti v osrčje Triglava prej, preden bi bilo lahko prepozno. Na srečo njihova pomoč ni bila potrebna. Če pa bi bila, bi bili »pri roki«. So že bili.

Njihovih imen — veliko jih je bilo, skoraj iz vse Slovenije so prišli — pa ne bodo omenjale alpinistične kronike v zvezi s prvič premaganim Čopovim stebrom pozimi.

Tega tudi ne pričakujejo. To ni njihov cilj. Niso zato gorski reševalci, da bi njihova imena blestela. Preveč skromni so. Njihova nagrada je zavest, da lahko pomagajo, če je treba. Da so sposobni pomagati. In pripravljeni ob vsakem trenutku.

Andrej Triler

Letna konferenca Hortikulturnega društva Jesenice

Univerza cvetja in zelenja

Prek 200 ljubiteljev cvetja in zelenja, članov Hortikulturnega društva Jesenice, se je pred nedavnim udeležilo letne konference. Hortikulturno društvo Jesenice, ki šteje 700 članov, sodi med najboljša tovrstna društva v Sloveniji.

Ing. Pšenica, predsednik društva, je v uvodnem poročilu podal pregled in oceno dela za preteklo leto, nato pa je dal v razpravo program nalog društva v tekočem letu.

Društvo je v preteklem letu organiziralo nekaj zelo kvalitetnih predavanj za občane. Težko je razumeti, zakaj na teh predavanjih ni ljudi, ki jih že sam poklic sili, da se izobražujejo v tej smeri. Na predavanja ni delavcev komunalnega podjetja, stanovanjskega podjetja, gradbenih podjetij itd.

Že prek zime so se na predavanjih seznanili s sortno zelenjavo. Organizirali so široko izbiro semen holandske in domače proizvodnje ter jih razdelili tridesetim članom, ki so se obvezali, da bodo te sorte zelenjave prinesli na razstavo.

Spomladi so imeli dovolj dela z vzgojo 200 sort tulp, hiacint irisa in krokusov.

Veliko dela so imeli tudi z organizacijo trgovine, ki preskrbuje članstvo z raznimi potrebščinami, predvsem s spomladanskimi in jesenskimi čebulnicami. V Sloveniji je to edino društvo, ki nabavlja rastlinski material za celotno članstvo.

Lani je društvo organiziralo več izletov, ki so bili obenem poučna potovanja, saj so si med potjo ogledali več cvetličnih razstav doma in v tujini.

Najtežje delo je bila izvedba in organizacija cvetličarske razstave na Jesenicah. Pri tem delu je aktivno pomagalo okrog 100 članov in članic društva.

Poleg razstave so največ pozornosti posvetili ozelenitvi mesta. Akcija je povsem uspela, kar nam pove podatek, da je bilo lani posajenih prek 8000 okrasnih rastlin. Skoraj vse rastline so se prijele in se do jeseni lepo razvile

Na občnem zboru so se pogovorili tudi o bodočem delu. Sklenili so, da bodo več pozornosti posvetili delu z mladino. Letos ne bodo organizirali tako velike razstave kot lani, temveč bodo razstavo prenesli v jeseniške izložbe. Med pomembne tekoče naloge sodi tudi širjenje javnega in hišnega zelenja.

Občinski skupščini bodo predlagali, naj imenuje komisijo, ki bo odločala o vsakem poseku lesa v dolinskem območju. V tej komisiji naj bi bil tudi član hortikulturnega društva. Prav tako naj bi bil član društva navzoč pri prevzemu javnih objektov.

Ker se delajo načrti za zajezitev proda na področju od Hrušice do Mojstrane, bodo odbornike opozorili, da je dolina s tokom Save od Hrušice do Mojstrane najlepša in pravi biser doline. Če se že mora graditi jez, naj se gradi na odseku od Žvagnovega mosta do Hrušice ali šele pred Mojstrano.

Kritično so tudi ocenili načrtovanje ozelenjevanja v Kranjski gori. Vsak hotel po svoje ureja zelenice in neestetska zasaditev bode v oči. Hortikulturno društvo se zavzema za enotno urejevanje in oblikovanje zelenic.

Tudi letos bo občinska skupščina predvidoma dodelila društvu 5 milijonov S din za njihovo dejavnost.

Jože Vidic

Na Jesenicah

Izgledi za ureditev stanovanjskih težav borcev

Kmalu bo minilo 23 let od osvoboditve pa še vedno nimajo številni zaslužni borci NOV primerna stanovanja. Zato je razveseljiva novica, ki nam jo je posredoval občinski odbor ZZB NOV Jesenice, da bodo kmalu rešene stanovanjske težave tudi preostalih borcev.

Sicer pa so na Jesenicah že doslej posvečali temu vprašanju posebno pozornost. Samo Železarna je v zadnjih osmih letih dodelila 400 stanovanj borcem. Na Plavžu pa je bil zgrajen 20 stanovanjski stolpič za borce, ki ga je investirala občina.

Iz občinskega stanovanjskega fonda je bilo lani 8 borcem dodeljeno stanovanje. Železarna je lani dodelila 40 borcem novo stanovanje. Še vedno pa je po raznih podjetjih in pri občinski skupščini 70 prošenj za stanovanja borcev. Od tega je 47 prošenj vloženih v Železarni, druge pa pri drugih podjetjih.

Da bi se rešila stanovanjska stiska teh borcev, je v gradnji blok s 35 stanovanjskimi enotami, ki bo vseljiv do novembra letos.

Nekateri borci problem stanovanja rešujejo z zasebno gradnjo. Lani je Železarna dala 15 prosilcem kredit v skupnem znesku 10.400.000 S din. Iz stanovanjskega sklada pri društvu upokojencev pa je kredit dobilo 13 borcev. Iz tega sklada bo na voljo tudi letos nekaj milijonov za dodelitev kredita za stanovanja upokojencev.

Podatki kažejo, da so na Jesenicah resno pristopili k akciji, da se to vprašanje enkrat po tolikih letih končno reši za vse udeležence NOV.

J. Vidic

Na gondolski žičnici na Vogel v Bohinju je v teh dneh živahno. Snega je zapadlo toliko, da ga je za smučarje dovolj, zato je tudi obiskovalcev veliko — Foto Perdan

Prodajalec v trgovini Leo Ovsenek razkazuje holandski turistki, gospe C. J. de Jongh de Leevw knjižni ovitek z narodno ornamentiko — Foto: Franc Perdan

Obisk v najvišji trgovini pri nas

Murka na Voglu

Ne vem, zakaj je trgovskemu podjetju Murka, ki ima sedež v Lescah, ime prav po eni izmed najlepših rož, ki jih zasledimo v spisku naše zaščitene alpske flore. Res, ne vem. Morda so pri izbiranju imena hoteli ponazoriti prav gorenjski, pravzaprav alpski ambient. Ali pa so morda mislili na nekaj najlepšega, kar raste v naših hribih. Vem le, da ima trgovsko podjetje iz Lesc to ime. In še to vem, da te lepe rože dolgo nisem poznal — razen po imenu iz knjig. Potem pa sem jo nekega dne v juliju leta 1964 povsem slučajno in nehote »odkril«: na čudovitih spomladanskih gorskih poljanah med planinama Konjščico in Uskovnico, pod Viševnikom, med poklju̇škimi gozdovi, Zgornjo bohinjsko dolino in skalnatimi vršaci ob vznožju Triglava. Ne, nisem kar tako zapisal, da sem jo »odkril«. Takrat je namreč sploh nisem iskal, sploh mi niso bile kaj prida mar planinske rože, saj sem v vojaški obleki lazil tam okrog in reševal naloge, ki so jih meni in mojim prijateljem dali »predpostavljeni« iz vojašnice na Rudnem polju. Gazili smo po rosnem zgodnjedopoldanskem rovtu proti Praprotnici, prijeten spomladanski hlad smo preganjali s precej hitro hojo, Bohinjsko jezero se je zlatilo v sončnih žarkih. Tedaj sem srečal prvo murko in si jo zataknil za gumbnico

Že prej so mi bile všeč te rože, toliko opevane v Avsenikovi pesmi o Dragi, tako pri srcu vsem ljubiteljem gora, tako lepe v rosnem, svežem jutru in tako lepo dehteče. In orožnih vaj na Rudnem polju se bom vedno spominjal v zvezi s prvo murko, ki sem jo videl rasti, ki sem jo sam utrgal, ki sem jo potem nekaj dni hranil v vazi v vojašnici.

Tega sem se spomnil zadnjič, prejšnji teden, ko sem bil na Voglu. Več kot dva metra debela snežna odeja je prekrivala vrtače, skale, livade, ruševje in nizke borovce, pa vendar sem tam srečal **Murko** — tokrat pisano z velikim **M. Murko** — trgovsko podjetje iz Lesc, ki ima v Ski hotelu na Voglu svojo trgovino, najvišjo trgovino v pravem pomenu besede nad morjem pri nas. Trgovina v nadmorski višini nekaj čez 1500 m res ni vsakdanja stvar. Povsem nevsakdanje, bi rekel, če ne bi šlo za **Murko.** Podjetje s takim imenom pa sodi sem gor, mora biti tam, kjer si je sposodilo ime. Ne vem, kakšno naključje ali kaj je botrovalo izbiri imena, vem pa, da je **Murka** na Voglu potrebna, da je funkcionalna, lepa, priljubljena.

Namreč: ko sem vstopil v tisto trgovinico v Ski hotelu, ko sem se razgledal okoli, ko sem prisluhnil ljudem — večinoma tujcem, tedaj sem spoznal, da odločitev **Murke** iz Lesc, ki se je lansko zimo odločila za tako mini trgovino na Voglu, ni bila brez osnove, da ni šlo zgolj za reklamo, ampak za resnične potrebe ljudi, ki pozimi prihajajo v ta prelepi kotiček naše domovine. Prihajajo pa smučarji in tudi drugi, ki ne smučajo, ki pa letni dopust ali pa vsaj del tega dopusta radi preživijo sredi bele zimske narave, sredi pokrajine, za katero človek nikoli ne ve, ali bi ji rekel, da je bolj divja ali bolj lepa. V trgovinico so prihajali obrazi, zagoreli in srečni, veseli, prihajali so ljudje iz Nizozemske, ki so bili videti zelo zadovoljni, ki so kupili to in ono, kremo za sončenje ali časopis, bonbone ali spominek na Jugoslavijo. **»Že peto leto hodim na zimske počitnice na Gorenjsko, pa bom še prišel, tako mi je všeč. Bil sem že povsod, najbolj pa mi je všeč na Voglu!«** Tako mi je povedal Nizozemec, ki je zvedel, da sva s Franceljnom od časopisa, gospa iz njegova družbe, ki jo je Francelj slučajno ujel na filmski trak, pa je takoj napisala na listek svoj naslov in naju prosila, da ji za spomin z Vogla, iz Murkine trgovine, kjer je kupovala spominek z Gorenjske, pošljeva izvod časopisa . . .

Vodja poslovalnice **Leo Ovsenek** je imel kar naprej polne roke dela. To stane toliko, to spet toliko, v novih dinarjih toliko, v nizozemskih guldnih toliko itd. Človek se kar ne bi spoznal pri tolikih ljudeh in pri tolikih predmetih, ki jih ima na voljo: keksi, čokolada, kava, čaj, bonboni, kreme za obraz, olja za sončenje, kolonjska voda, toaletno milo, zobne kreme, spominki (od majhnih tepihov do gorenjskih lutk narodnih noš), razglednice, filmi, športne pletenine (puloverji, kape, rokavice), drobna galanterija itd. Videl sem: tu notri je res vse, kar si izletnik na počitnicah zaželi, kar potrebuje. Razglednice in časopise ter revije (tuje in domače) prodaja Ovsenek res v režiji hotela **Zlatorog Bohinj,** katerega nekakšna depandansa je Ski hotel na Voglu, vse ostalo pa prodaja **Murka.** Sicer pa za turiste jo predvsem ni pomembno. Važno zanje je, da sta **Zlatorog** in **Murka** našla skupni jezik, da so turisti zadovoljni, da lahko nekje kupijo tisto, kar potrebujejo. Lani so začeli poslovati nekako na pol poskusno: kaj bo šlo, kaj ne, kaj ljudje potrebujejo, po čem povpraševanje itd.? Z lanskoletnimi izkušnjami so letos v svoji mini trgovini že kar lepo uspeli. S tablama na spodnji in zgornji postaji žičnice opozarjajo obiskovalce, da si lahko na Voglu kupijo vse, od bonbonov do lepih razglednic, da je trgovina odprta vsak dan od 8. do 17. ure itd. In ljudi res ne manjka. Leo Ovsenek je na voljo turistom tudi po uradnih urah, tudi takrat, ko trgovina ni odprta, saj stanuje kar na Voglu. In res je možno vse dobiti praktično ob vsakem času.

Tovariša Ovseneka sem vprašal, česa proda največ, kaj gre najbolje v promet. **»Tuji gostje se najbolj zanimajo za spominke, domači pa za kreme, časopise, puloverje itd. Tudi razglednic in znamk veliko prodam, saj vsak rad pošlje domov pozdrav z Vogla!«** Kravji zvonci — nekakšen simbol Bohinja z napisi »Vogel nad Bohinjem« seveda tudi ne manjkajo, prav tako ne nekaj vrst značk z napisi in višino. Razglednic je cela vrsta — z zimskimi in poletnimi motivi. In tujih revij: Der Spiegel, Stern, Quick, Oggi . . . **»Nasploh pa posebnega zanimanja za časopise ni. Ljudje kaj prida ne berejo. Vidi se, da pridejo predvsem na smučanje!«** Tako pravi Ovsenek.

Kakšni dve urici sva se s fotoreporterjem zadržala v najvišji trgovini pri nas, v mini trgovini na Voglu, v trgovini za smučarje, za domače in tuje zimske izletnike. Potem sva se poslovila in Murka naju je pozdravljala z Vogla. Trgovina, ki je namenjena smučarjem, je odprta le pozimi, le sezonsko, le takrat, kadar jo ljudje potrebujejo. In takrat jo imajo radi, radi pridejo vanjo. Tako nekako, kot so poleti srečni, če murko zagledajo med rosno, svežo gorsko travo. Obe murki sta nekaj, česar človek v hribih ne pozabi: murke poleti, Murke pozimi . . .

Takšna tabla vabi v trgovino Murke obiskovalce Vogla na spodnji in zgornji postaji žičnice

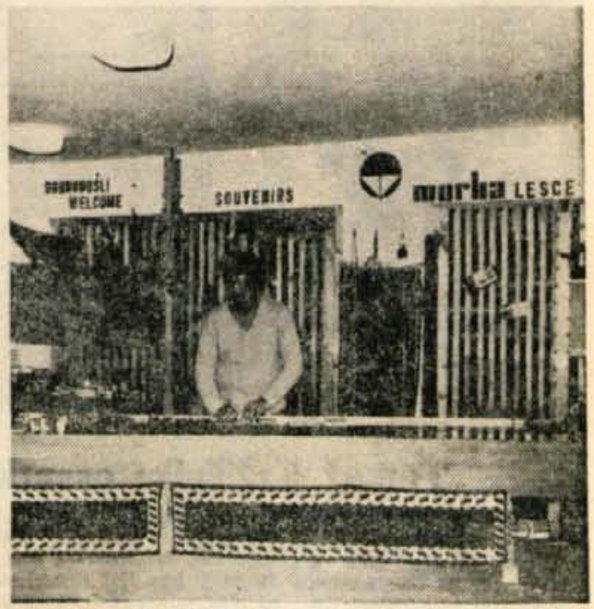

Dobrodošli v Murkini mini trgovini v Ski hotelu na Voglu! Trgovina je lepo opremljena, dobro založena, v njej bo vsak obiskovalec Vogla našel kaj zase. Posebno za smučarje in tujce je dobro poskrbljeno, saj je trgovina namenjena predvsem njim — Foto Perdan

Ob obisku delegacije ZKPO iz Radovljice v Varaždinu

Prijateljski stiki in sodelovanje

Preteklo soboto in nedeljo so predstavniki zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Radovljica obiskali Varaždin in se pogovarjali s tamkajšnjimi kulturnimi organizacijami o medsebojnem sodelovanju. Poslanstvo med obema kulturnima zvezama je zelo uspelo, saj bodo že aprila letos obiskale to staro in znamenito zagorsko mesto kulturne skupine radovljiške občine, Varaždinci pa bodo vrnili obisk junija. Na skupnem posvetu v soboto, 17. februarja, so med drugim tudi predlagali, naj bi se stiki med Varaždinom in Radovljico razširili tudi na druga področja in organizacije obeh občin.

Priprave za prvo srečanje so potekale dlje. Oboji so ugotavljali potrebo po bratskih stikih med obema sosednima narodoma, ki imata toliko skupnega v preteklem zgodovinskem in kulturnem razvoju. Pri navezavi medsebojnih prijateljskih stikov pa jih je tudi spodbudila želja po izmenjavi medsebojnih izkušenj v delu na področju prosvete in kulture v obeh mestih in občinah.

Pogovorov v Varaždinu se je iz Radovljice udeležila delegacija občinske kulturne zveze, od Varaždincev pa je sodeloval celotni odbor Delavsko prosvetnega društva SLOBODE ter predstavniki občinske kulturne zveze Varaždin in tamkajšnjega gledališča. Na obeh straneh so ugotavljali zelo podobne probleme, ki spremljajo delo kulturno-prosvetnih organizacij. Seveda pa so delovni prijemi v obeh krajih dokaj različni glede na drugačne razmere; na primer Varaždin ima mnogo več poklicnih institucij, ki zelo učinkovito vplivajo na kulturno dogajanje v kraju, medtem ko so razmere v Radovljici drugačne, ker v največji meri odpade sleherna kulturna iniciativa na amatersko kulturne organizacije. Varaždinsko poklicno gledališče je zelo znano in eno od najstarejših na Hrvatskem. Uresničuje zelo kvaliteten in bogat repertoar, s svojo aktivnostjo pa pridobiva tudi okoliško občinstvo. Radovljica in Bled pa si morata v veliki meri pomagati z gledališči od zunaj. Varaždinska glasbena šola bo letos praznovala 140-letnico obstoja. Varaždinčani se na ta dogodek pripravljajo z velikim ponosom. Prireditve se bodo vrstile skozi vse letošnje leto, višek pa bo v maju. Pričakujejo, da bo pokroviteljstvo nad tem častitljivim jubilejem prevzel sam tovariš Tito. Kulturne skupine iz radovljiške občine bodo obiskale Varaždin prav v času prireditev, saj bodo njihov prispevek tudi vključili v spored varaždinskih jubilejnih proslav.

J. B.

Slovenski oktet v Tržiču

V okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika — Prešernovega dneva je bil pred kratkim (9. februarja) vokalni koncert priznanega umetniškega komornega ansambla SLOVENSKEGA OKTETA v dvorani Cankarjevega doma v Tržiču. Tržičanom ta ansambel ni povsem neznan, saj je tokrat nastopil že četrtič — sedaj v prenovljeni zasedbi. Oktet, ki ga sedaj sestavljajo Božo Grošelj, Peter Ambrož, Peter Čare, Marjan Štefančič, Tone Kozlevčar, Andrej Štrukelj, Danilo Čadež in Jože Kores, nam je posredoval številen opus skladb domačih in tujih avtorjev. Med njimi so bili zastopani: Fran Gerbič, Uroš Krek, Fran Venturini, Rado Simoniti, Pavel Kernjak, Berdovič, Vodopivec, Flajšman, Förster, Mašek, Jacob Gallus-Petelin, od tujih pa Antonio Scandello, Žarov ter duhovne črnske pesmi in škotska narodna »Vive l'amour«. Ta pester in vsestransko raznolik program je ponovno potrdil in dokazal visok umetniški nivo njihove interpretacije. Vsako pesem so znali posredovati poslušalcem s takšno rutino, da je vsaka zablestela v vsej svoji veličini. **Slovenski oktet**, ki si je od svojega obstoja pa do danes že ustvaril svetovni sloves, in sedaj v prenovljeni zasedbi samo nadaljuje to svojo poslanstvo. So resnični ambasadorji naše slovenske reprodukcije pevske kulture in je naš narod lahko samo ponosen nanje, da s takšno zavzetostjo uspešno nadaljujejo to svoje pomembno delo v našem kulturnem življenju.

Oktet je v Tržiču nastopil dvakrat, in sicer popoldne ob 17. uri za mladino, zvečer za odrasle. Razveseljivo je dejstvo, da so mladi poslušalci z vsemi simpatijami spremljali ta umetniški dogodek in jih nagradili s spontanim aplavzom. Kaže, da je med mladimi tudi precej ljubiteljev resne umetniške glasbe in je to za vse nas razveseljiva ugotovitev.

Pri večernem nastopu pa je napolnilo dvorano ostalo občinstvo, ki je z vso pozornostjo in zavzetostjo sledilo izvajanju koncertnega programa. Po vsaki izvajani skladbi je občinstvo umetnike nagradilo z navdušenim aplavzom, na koncu pa je moral oktet odpeti dodatne skladbe.

Organizator tega koncerta je bil občinski svet zveze sindikatov v Tržiču in smo mu zelo hvaležni, da je omogočil našim občanom ta umetniški večer, ki bo številnim Tržičanom ostal v prijetnem in nepozabnem spominu.

Oton Zazvonil

Škofja Loka

Predavanja za študente in ostalo mladino

Občinski komite ZK Škofja Škofja Loka bo v sodelovanju s študentskim klubom in ZMS Škofja Loka v letošnjem letu pripravil vrsto predavanj o aktualnih političnih in gospodarskih dogajanjih doma in v svetu. Iz vrst študentov je bilo že v preteklosti večkrat slišati željo po takšnih predavanjih, toda vedno je ostalo le pri besedah. Letos pa je občinski komite ZK podprl takšne pobude in prevzel organizacijo predavanj.

Prireditelji bodo skušali pritegniti k sodelovanju čim več uglednih gospodarskih in političnih delavcev-strokovnjakov na svojem področju. Doslej sta se vabilu odzvala republiški poslanec Ivan Franko-Iztok, sicer pisec znanih vojaško-političnih komentarjev v Delu, ter Franc Braniselj, poslanec gospodarskega zbora v zvezni ljudski skupščini. Prvi je govoril o perečih problemih v zvezi z dogodki na Bližnjem vzhodu in v jugovzhodni Aziji, drugi pa o aktualnih gospodarskih vprašanjih pri nas.

Zanimivo je, da obe srečanji med študenti in predavateljema prej lahko označimo za polemiko ali za sproščen, neformalen pogovor kot pa za predavanje v pravem pomenu te besede. Prisotni študentje in mladinci so veliko spraševali, predvsem pa polemizirali s predavateljem tako, da se je ob posameznih problemih razvila prava borba mnenj, konfrontacija različnih stališč in pogledov. Zdi se, da je prav takšna oblika najprimernejša, saj mladega človeka ne samo seznanja s sodobnimi dogajanji, ampak mu tudi omogoča, da bo kasneje, ko bo sam odločal, znal pravilno spoznavati, ocenjevati in reševati probleme, s katerimi se bo srečeval.

Prihodnje predavanje, tretje po vrsti, bo v petek, 23. februarja. Na vprašanja o možnostih štipendiranja in zaposlovanja ter o ostalih problemih študentov in mladine v občini bo odgovarjal predsednik občinske skupščine Škofja Loka Zdravko Krvina

I. G.

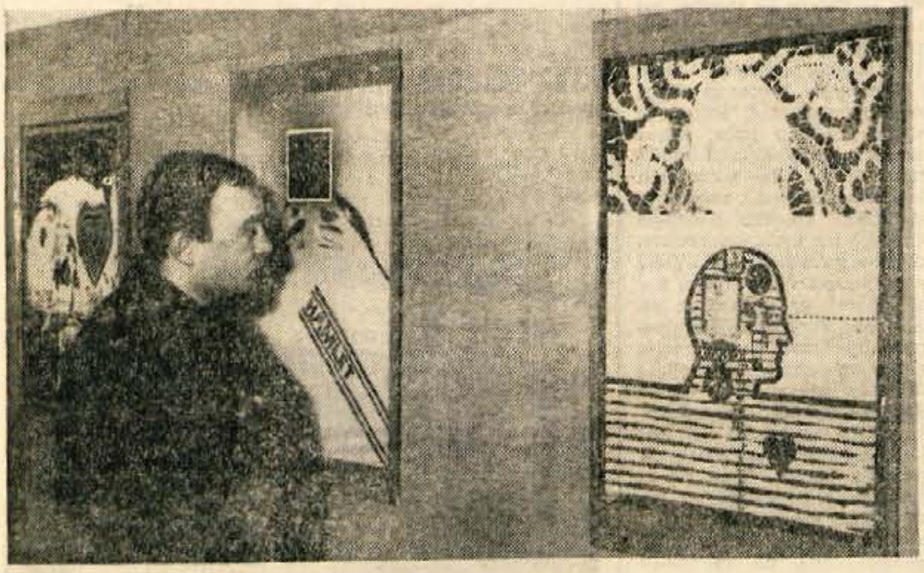

Tomaž Kržišnik: osnutki plakata

V soboto, 17. februarja, ob 18. uri je bila v galerijskih prostorih Mestne hiše v Kranju odprta svojevrstna likovna razstava. Tomaž Kržišnik, rojen leta 1943 v Žireh, razstavlja osnutke plakata. Po končani šoli za oblikovanje v Ljubljani je Kržišnik nadaljeval študij na likovnem oddelku Pedagoške akademije v Ljubljani, kot štipendist Prešernovega sklada pa je leta 1967 absolviral na akademiji STUK PYENKNICH v Varšavi, na oddelku za slikarstvo in grafiko — plakat pri prof. Henriku Tomaszewskem in prof. Leonu Michalskem.

Razstava bo odprta do 29. februarja. Prav zato, ker je to po dolgem času prva razstava osnutka plakata v Kranju, bo za ljubitelje likovne umetnosti gotovo svojevrsten kulturni užitek. Razstavo je pripravil Gorenjski muzej Kranj.

-a

V Kamniku odslej boljši program

Pred nedavnim so se v Kranjskem kinematografskem podjetju odločili, da na pobudo kamniške Delavske univerze in članov poslovne enote Kino »Dom« Kamnik, ki je doslej poslovala v okviru DU, priključijo k svojemu podjetju tudi ta kinematograf. Priključitvi je botrovala želja po boljšem izboru filmov, rentabilnejšem gospodarjenju in pestrejšemu programu.

V Kranjskem kinematografskem podjetju so nam povedali, da bodo odslej vezali program v tem kinu na program kranjskih kinematografov. Prav tako žele tudi kar najhitreje preurediti dvorano. Uvedli bodo nedeljske matineje in kupili po vsej verjetnosti nove projektorje.

V zvezi s priključitvijo so morali prekiniti vse pogodbe, ki jih je ta kinematograf sklenil z distribucijskimi hišami. Obetajo tudi, da bo izbor filmov, ki jih bodo prikazovali, kvaliteten ter da bodo filme gledali gledalci v Kamniku z veliko manjšo zamudo kot doslej.

Odločitev podjetja je zanimiva in navsezadnje vredna tudi pohvale. Tako si podjetje po eni strani zagotovi čimveč gledalcev za filme, ki jih najema, in s tem tudi izravnavo med najemnino, ki jo plača za film, ter sredstvi, ki jih za posamezni film dobe nazaj. Po drugi strani pa obiskovalcem manjših kinematografov lahko predvaja filme, ki bi jih sicer lahko gledali z enoletno ali pa celo dveletno zamudo.

-š

Te dni po svetu

NEW YORK, 16. februarja — Ameriški veleposlanik v OZN Arthur Goldberg se je pogovarjal z generalnim sekretarjem OZN U Tantom. U Tant je ameriškega diplomata seznanil z informacijami in mnenji, ki jih je dobil med svojimi pogovori v Aziji in v Evropi o vietnamskem problemu.

RIM, 16. februarja — V italijanskem glavnem mestu sta se mudila dva opolnomočena predstavnika DR Vietnama, ki sta na sestanku z italijanskim zunanjim ministrom Fanfanijem obrazložila vietnamske pogoje za začetek pogajanj o premirju v Vietnamu.

SAIGON, 17. februarja — Enote osvobodilnih sil, ki so obkoljene v trdnjavi Hue, so izvedle močan protinapad. V Vietnamu pa se je začela tudi nova ofenziva osvobodilnih sil Južnega Vietnama, v kateri so partizani z raketami sovjetske proizvodnje napadli tudi glavni štab ameriških čet v Saigonu. V tej ofenzivi so partizani istočasno napadli 30 mest in 10 vojaških oporišč v Južnem Vietnamu.

KRAPINSKE TOPLICE, 18. februarja — Predsednik Tito je s soprogo Jovanko in s spremstvom obiskal svoj rojstni kraj, nato pa si je ogledal moderni viadukt v bližini Krapine in potem nadaljeval pot v Krapinske Toplice, kjer so mu prebivalci priredili prisrčen sprejem.

HAVRE, 18. februarja — Okrog 200 ljudi je sprejelo v tem francoskem pristanišču sovjetsko ladjo »Akademik Krilov«, ki bo naložila medicinske instrumente, zdravila in mleko v prahu, namenjene vietnamskemu ljudstvu. Čez nekaj dni pa bodo v Marseilu natovorili novo pošiljko pomoči Francije Severnemu Vietnamu.

JOHANNESBURG, 18. februarja — Profesor dr. Christian Barnard je napovedal, da bo v prihodnjih devetih tednih opravil tretjo operacijo s presaditvijo srca.

PARIZ, 19. februarja — V Klubu jugoslovanskega veleposlaništva v Parizu je eksplodirala bomba in ranila 18 Jugoslovanov, med katerimi je eden kasneje umrl na poti v bolnišnico. V Parizu menijo, da so bombo podtaknili sovražno razpoloženi emigranti.

BONN, 19. februarja — V Schweningenu v gostilni »Paradies«, kjer imajo predstavniki jugoslovanske službe iz Stuttgarta vsak drugi teden konzularni dan, je eksplodirala plastična bomba. Domnevajo, da je ta eksplozija delo emigrantskih skupin, vendar zahodnonemška policija še ni izdala uradnega poročila.

Ljudje

300 000 mrtvih otrok

Statistična poročila, ki govore o vietnamski vojni, navajajo med drugim, da je bilo žrtev med otroki že okrog milijon: ubitih, ranjenih in pohabljenih. Samo mrtvih je že okrog 300.000. To je pošastna statistika, ki že skoraj ne vzdrži več primerjave s fašističnimi grozodejstvi. Hitler in njegovi sodelavci so bili zločinci, množično so pobijali tudi v koncentracijskih taboriščih; Johnson, general Westmoreland in njuni sodelavci so prav takšni, če ne še hujši zločinci.

Zločin, ki se dogaja pred očmi vsega sveta, je zločin, ki vpije do neba, ki ga obsoja ves svet, ki ga obsojajo tudi številni Američani. Nedavno tega je v Parizu izšla knjiga z objavljenimi dokumenti Russellovega sodišča, ki sodi — v imenu vesti vsega človeštva, ne pravno — vojnim zločincem in zločincem v Vietnamu. Na 371 straneh objavlja povsem preverjene dokaze o grozodejstvih ameriške in južnovietnamske kvislinške vojske. Med drugim so v tej knjigi podatki, da so v letih 1965 in 1966 zbombardirali 80 cerkva in 30 pagod, da so ranili in pobili številne krščanske in budistične duhovnike. Ameriški zločinci ne izbirajo med civilnim in vojaškim prebivalstvom. Dne 24. aprila 1966 so ob 18,20 med nedeljskimi večernicami vrgli bombe na cerkev, ki je bila polna vernikov. Američani so imeli velik »strateški uspeh«: 72 mrtvih, med njimi 34 otrok, ranjenih pa je bilo 34 ljudi. Ker je bila šola blizu cerkve, so razdejali še njo. »...Videli smo družino Trong: ubiti so bili oče in štirje otroci. Živa je ostala le hči, ki je bila med bombardiranjem na poti... Videli smo družino Tunc: deset ubitih in dva ranjena. Živ je ostal le oče. V družini Fong so bili ubiti starši in dva otroka. Živ je ostal za zdaj le osemletni deček. Naposled smo videli malega Tanga, ki je ostal brez desne roke: star je pet let in njegova mati je našla smrt pri tem napadu.«

To so strašna poročila. Kaj vse šele se v resnici dogaja? Česa vsega še ne vemo!? General Westmoreland je že leta 1966 v ameriški zbornici povedal, da mora uveljaviti totalno vojno zoper vietnamsko osvobodilno fronto, če hočejo, da zmaga. »Edina strategija, ki more premagati takšno organizacijo, je strategija neprizanesljivega vojaškega, političnega in psihološkega pritiska na celotno sovražnikovo strukturo — na vseh področjih!« Tako je povedal. Ta špartanski general pa se je letos uštel, januarja, ko je napovedal, da bo sovražnik verjetno napadel in poskušal doseči spektakularen uspeh. Napoved se je uresničila, vendar malce drugače, kot je napovedal poveljnik ameriških sil v Južnem Vietnamu. Medtem ko je on nastavljal velikansko past pri Khe Sanhu, je nasprotnik slovito in bliskovito napadel sto vietnamskih mest in ameriških oporišč. Ofenziva, katere vrh je naskok na trdnjavo ameriškega veleposlaništva v Saigonu, tako rekoč na pragu generalštaba, je spodrsljaj, ki ga Amerika ne more spregledati niti generalu, vojaku, ki so ga bralci ameriške revije Time izbrali za »človeka leta 1965«.

V nedeljo kmalu po polnoči so osvobodilne sile že drugič napadle, začele so svojo drugo rundo velike ofenzive. Hkrati so napadle okrog 30 mest in 10 vojaških oporišč. Po prvih poročilih tujih agencij je »drugi val« napada manj intenziven od napada, ki je bil 30. in 31. januarja in ki je temeljito razrahljal ameriške pozicije v jugovzhodni Aziji. Vendar tuje agencije poročajo tudi o tem, da imajo osvobodilne sile še velike rezerve. Američani so dolgo verjeli, da bo Khe Sanh prizorišče velikega napada, zdaj pa so njihovi analitiki čedalje bolj prepričani, da tega ne bo, pač pa se bodo oblegovalci zadovoljili s tem, da bodo Khe Sanh nenehno držali v šahu in ga bombardirali iz dobro prikritih položajev.

Te dni smo iz govora sovjetskega premiera Kosigina v Minsku zvedeli tudi, da Sovjetska zveza oskrbuje z orožjem južnovietnamsko osvobodilno fronto. Pošiljajo najmodernejše orožje in napovedujejo, da se bodo njihove pošiljke večale vzporedno z večjim vojaškim angažiranjem Američanov. Kosigin je dejal, da Združene države Amerike niso sposobne zmagati v Vietnamu, zato bi ameriška vlada morala poiskati politične rešitve.

In še novica, ki je med vsemi najbolj zastrašujoča: senator William Fullbright je izjavil, da bi Američani kljub uradnim zanikovanjem utegnili uporabiti taktično atomsko orožje pri obrambi obkoljenega oporišča ameriških mornariških pešakov Khe Sanha v Južnem Vietnamu. Pristavil je, da je izjava šefa skupnega štaba ameriških oboroženih sil generala Wheelerja napravila vtis, kot da bodo pri obrambi Khe Sanha uporabili atomsko orožje, če bo potrebno.

Torej, »če bo potrebno«, se obeta najhujše. Ob tem se upravičeno spet lahko vprašamo, do kam sega ameriška blaznost.

in dogodki

Mladina pred mikrofonom

Prvo mesto je osvojil Peter Pečar — 9 slovenskih podjetij se je odzvalo vabilu

V petek zvečer je mladinski aktiv tovarne Sava iz Kranja pripravil zanimivo prireditev z naslovom »Mladina pred mikrofonom«. K sodelovanju so se prijavili predstavniki Steklarne Hrastnik, Železarne Jesenice, Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, Peka Tržič, Stola Kamnik, Name in Saturnusa iz Ljubljane, iz Kranja pa predstavniki Iskre, Garnizona JLA in Save.

Prireditev je potekala v obliki pred leti zelo popularnih oddaj »Pokaži, kaj znaš«. Vse kaže, da so še danes tovrstne prireditve silno priljubljene, saj so poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili koncertno dvorano delavskega doma, izredno pozorno in z dokajšnjo mero kritičnosti spremljali dogajanje na odru.

Šestnajstkrat je morala tričlanska strokovna komisija in komisija iz občinstva dvigniti ocenjevalne lističe z najvišjo možno oceno 10 točk. Prav posebno težkega dela komisiji nista imeli, saj so bile razlike med posameznimi izvajalci več kot očitne. Največ tekmovalcev je nastopilo z recitacijami, kar osem, od tega tri mladinke in pet mladincev. Z Jesenic so se predstavili trije humoristi, katere pa sta komisiji preveč slabo ocenili. Iz popevkarskega sveta so se vabilu organizatorja odzvale tri pevke in dva pevca. K tekmovanju pa se je prijavil tudi 6-članski zabavni ansambel kranjskega garnizona, ki je kljub mešani nacionalni sestavi med drugim kar dobro zaigral naše valčke in polke, za kar sta mu obe žiriji prisodili tretje mesto.

In kdo je osvojil prvo in drugo mesto? Prvo mesto je z 59 točkami osvojil 25-letni Peter Pečar, predstavnik tovarne Iskra. S svojim mehkim baritonom je ob spremljavi Skupine 333 odlično interpretiral popevki Zelena trava domačije in Realise me. **»S petjem se ukvarjam že dalj časa, intenzivneje pa zadnja tri leta. Med zabavnimi skladbami imam rajši tiste z nekoliko počasnejšim ritmom. Zdaj pojem v triu Igorja Jamnika in pri Veselih Kranjčanih,«** mi je zadovoljen z uspehom pripovedoval Peter Pečar.

Drugo mesto je z 58 točkami osvojila simpatična 16-letna interpretatorka zabavnih melodij Majda Jazbec, doma iz Tržiča, ki se je publiki predstavila z dvema popevkama. **»S petimi leti sem pričela peti. Do desetega leta sem nastopala na podobnih prireditvah. Potem sem za nekaj časa petje opustila. Lani sem se ponovno posvetila petju in na oddaji »Pokaži, kaj znaš« v Tržiču dosegla drugo mesto,«** je po nastopu povedala najmlajša tekmovalka. Na vprašanje ali rajše igra klavir (Majda je namreč sedem let obiskovala tržiško glasbeno šolo) ali poje, je sprva malo pomislila, potem pa se vseeno odločila za petje.

Nagrade — izdelke tovarne Sava — je nagrajencem izročil Bajuk Anton, predsednik tovarniškega komiteja ZM tovarne Sava. Oddajo sta spretno vodila Majda Zaplotnik in Lado Mraz.

Za prijetnejše počutje je poskrbela Skupina 333, ki je razen tega tudi spremljala posamezne interpretatorje zabavnih melodij. Publika je tako njih kot ostale izvajalce večkrat prekinjala in nagrajevala z močnimi aplavzi. Po končanem tekmovalnem delu programa je sledil še ples, na katerem je igrala Skupina 333.

Poslušalci so bili zadovoljni s prireditvijo in si, vsaj iz pogovorov po končanem nastopu je očitno, še želijo podobnih prireditev.

Dušan Stanjko

Skupina 333

Beli pajek

● 44 ●

Vendar pa je tudi to zadostovalo, da si je zaradi mene v Montdidieru vzel življenje neki plemič in časopis v Runeauu me je opeval s prekrasno pesmijo. Še danes bi bilo moje ime med najbolj slavnimi na svetu, če bi nekega dne ne bil našemu podjetju pošel denar. Zaradi tega sem se dala pregovoriti Mealsu, da sva se poročila in vsega je bilo konec,« je zaključila in povesila glavo.

»Ali je bil Mr. Meals tedaj že pri policiji?« je vljudno in sočutno vprašal gospod.

»Ne. Tudi on je bil pri našem cirkusu. Nastopal je v več točkah, ki so bile vse zanimive, največje uspehe pa je vsekakor dosegal v maskiranju. V tem je bil neprekosljiv mojster. Toda konkurenca je tudi tu huda in sploh je hotel priti više. Ponudila se mu je prilika, da bi lahko šel k policiji in se je takoj odločil. Jaz pa sem odprla tu salon, ker sem se že pred svojo umetniško kariero ukvarjala s tem poslom in ker nisem hotela biti brez zaposlenja.«

Zanimanje eleganinega gospoda za življenjsko usodo gospe in gospoda Meals je, kot se je zdelo, nenadoma splahnelo, poslušal je le še napol. Na pomoč mu je prišla rdečelaska, ki je k prvemu klobuku priložila zdaj še drugega, kar naj bi pomenilo, da je s trudapolnim pomerjanjem pri kraju.

Mrs. Meals je takoj spet postala vešča trgovka. »Dva funta in sedem šilingov,« je dejala in gospod ji je že naslednji trenutek naštel na mizo zahtevani znesek, gospa Meals pa se je potrudila in je nato odpravila najboljšega kupca, kar jih je kdaj videl njen salon, tako, kot se je spodobilo. »Počastite me, prosim, spet kmalu,« je žvrgolela, se globoko klanjala, pri tem pa ošvrknila elegantnega gospoda z enim tistih pogledov, s kakršnimi je svojčas kot La bella Giulietta napravila na svetu toliko gorja.

Pet minut nato je stalo na nekem vogalu ogorčeno dekletce, ki si ni vedelo sveta, kako naj se znajde na tej čudni zemlji. Da moški mnogo zahteva pa za to nič ne da — kot je bilo to pri njenem zadnjem oboževalcu — se ji je zdelo povsem razumljivo, da pa bi kdo izdal zanjo dva funta in več, ne da bi pri tem trenil z očmi, in za to nič ne zahteval, to je preseglo njeno pamet. Še celo oba čudovita klobučka bi bila rada dala, če bi . . . Toda mlada dama je očividno bila filozofinja in si je nazadnje rekla, da sta dva čisto nova, moderna klobučka pač dva klobučka, ki bosta vzdržala vsaj dve leti, medtem ko se kaj takega o takemle novem prijateljstvu ne da reči kar tako.

26

»Pri moji veri,« je dejal Billy Knox, ko si je s svojih visečih brkov posesal še zadnje kaplje whiskyja in z občudovanjem opazoval svojega varovanca, »kaj takega bi si človek niti v sanjah ne mogel misliti. Še pred nekaj tedni ste bili kupček nesreče kot ga svoj živi dan nisem videl, zdaj pa bi skoro verjel, da ste velik gospod, ki si vsak teden lahko privošči svežo srajco in še vse ostalo poleg nje.« Billyjevo občudovanje nad spremembami, ki so se dogodile s Stenom Moorejem, je bilo tako resnično, da si svojega varovanca ni upal več tikati. Te spremembe pa so se začele tisto noč, ko se je v umazanem stanovanju v Islingtonu nenadoma pojavil človekoljubni Mr. Pringle, na vrat na nos stlačil njega in zaspanega Stena v velik avto in ju po dolgi vožnji odložil v novem stanovanju.

Novo stanovanje se je tako popolnoma razlikovalo od starega, da se je dobri Billy vselej zgrozil, kadarkoli se je ozrl okrog sebe. Po tleh so ležale, razmetane sem ter tja, različne nepotrebne preproge, nepotrebni so se mu zdeli tudi razni prti po mizah, na katerih ni potem stala steklenica z whiskyjem nič kaj varno in trdno. Pa tudi postelje niso bile po njegovem okusu. Tako čiste so bile, da si človek ni upal zavaliti se nanje v obleki in s škornji na nogah, kakor je bil tega vajen vse svoje žive dni. Mr. Pringle mu je bil tudi naročil: »To stanovanje ni svinjski hlev kot tisto v Islingtonu. Skrbite, da ostane tako kot je!« Billy Knox pa je bil star mornar in navajen poslušati ukaze. Zato je ves ljubi dan prenašal vedro vode, veliko, trdo metlo in obsežno mokro cunjo in drgnil in snažil, kjerkoli se je pokazalo kaj takega, kar je bilo podobno madežu ali umazaniji.

Vse drugače se je menda počutil Sten Moore. Kazalo je, da je vajen takih nerodnih stanovanj ter postelj. Odkar ga je bil nekega dne vzel Mr. Pringle s seboj in ga pripeljal nazaj vsega očejenega in lepo oblečenega, se je vedel, kot da ni bilo nikoli drugače. V glavi res še ni bil čisto pravi in Billy se je tistega čudnega pogleda njegovih bleščečih se oči včasih celo bal, v splošnem pa se je dalo z njim kar mirno živeti. Če ni ležal na postelji in strmel v strop nad seboj, je korakal po sobi gor in dol in tak at je bilo podobno, da o nečem napeto razmišlja. Ali pa je ure in ure sedel pred zrcalom, smehljaje ogledoval svoj obraz, pomerjal obleke in kravate, ki mu jih je bil podaril dobrosrčni Mr. Pringle.

Gospod Pringle je tako zelo skrbel za bolnika, da je prišel skoro vsak večer pogledat, kako mu gre. Pri tem pa je bilo pravzaprav čudno, da to ni bil več tisti Mr. Pringle, ki je bil obiskoval staro stanovanje v Islingtonu, temveč je bil vsakokrat drugačen. Toda Billy si zaradi te maškarade ni dosti belil gave. Takile dobrotniki imajo včasih svoje muhe. Zaradi njega je bilo na Mr. Pringleju lahko vse drugo ponarejeno, da so bili le šilingi, ki mu jih je radodarno dajal, pravi.

Danes je bilo že nenavadno pozno, ko je prišel na obisk gospod dobrotnik. Bil je nekam vznemirjen, tako da je to opazil celo ne posebno bistri Billy. Moore še ni bil do kraja oblečen in je z iztegnjenimi nogami udobno ležal v naslonjaču, kadil cigareto in sanjaril. Obleka, frizura, vse je bilo brezhibno na njem, le njegov obraz je bil strahotno bled in razoran, oči pa so mu ležale globoko v votlinah in se tako čudno bleščale.

»No, kako je kaj?« je prijazno vprašal Mr. Pringle.

»Tako, kot vedno,« je odvrnil Sten. »Razmišljam.«

»Najbrž o prijetnih rečeh?«

»O prijetnih in neprijetnih. Žal, spominov ne morem tako točno opredeliti kot bi hotel. — Da bi le glede žene mogel priti na jasno!« je šepnil skrivnostno. »Saj vidim pred seboj različne ljudi, toda ti me ne zanimajo.«

»Tudi Cornerja?« je vprašal Pringle prežeče in posebno poudaril ime. »Gospoda s prevezo prek očesa?«

(Nadaljevanje)

Gorenjski kraji in ljudje ● Gorenjski kraji in ljudje ● Gorenjski kraji in ljudje ● Gorenjski kraji in ljudje ● Goren

Oljarska obrt na Golembrdu pri Medvodah

(Nadaljevanje in konec)

Tropine smo potem razvažali na vse kraje: v Ljubljano, v Kranj — kamor smo jih pač mogli prodati.

Prešanje lanu je bilo zelo naporno delo. Treba je bilo močno privijati stiskalnico, a kljub temu smo pridelali manj olja kot v tovarnah. Poprečno smo dobivali od 25 do 30 % olja, medtem ko so ga v tovarnah dobili kar 4 do 5 odstotkov več — to pa je bil že lep zaslužek. Delalo se je skoraj noč in dan, posebno takrat, kadar se je za blago mudilo. Navadno se je mlin zavrtel v nedeljo opolnoči in se ustavil v soboto opolnoči. Pozimi, kadar je bilo zelo mraz, smo morali dobro kuriti in prešanje na peči greti, če smo hoteli dobiti ustrezno količino olja. Včasih je pozimi mlin tako zamrznil, da se sploh ni dal zavrteti. Morali smo obsekati ves led, da smo mlin spravili v pogon. Če pa je bilo kdaj posebno hudo mraz, smo morali delo za nekaj časa tudi ustaviti.

Moja babica (1831—1895) je rekla večasih: »Povsod se ljudje podnevi preživijo, tukaj pa vse noči delate!«

Tudi obleka je bila včasih drugačna, manj praktična kot danes. Večinoma smo nosili platneno obleko. Ta je bila — ko je bila oljnata — pozimi zelo mrzla, poleti pa zelo vroča. Tako obleko sem nosil kakšnih 30 let in sem jo imenoval »spokorno«.

Odkar je prenehala naša domača oljarska obrt, je minilo že četrt stoletja, a še vedno se mi toži po lanenem olju kot pre hrani. Najrajši smo jedli krompir, pomočen v sveže laneno olje, pa tudi kruh smo pomakali v olje. Ta jed nam je tako ugajala, da je ne bi zamenjali za nobeno pečenko. Tudi za cvrtje smo uporabljali laneno olje. Iz vsega tega lahko zaključim da je bilo to olje zelo zdravilno, saj oljarji, ki smo veliko uživali laneno olje, nismo bili nikdar bolni na želodcu.

Kar pa je dobro za ljudi, tudi živalim ne škoduje. Dokler smo prešali lan, smo živini pokrmili veliko tropin. Posebno brejim kravam smo pred porodom in po njem dajali laneno olje, zato je bilo vedno vse v redu. Vedno so lahko teletile in se o pravem času potrebile. Ko pa je prenehala naša obrt, sem imel večkrat težave pri kravah. Nekajkrat se mi je že zgodilo, da se krave po telitvi niso potrebile in sem moral iskati veterinarja, to pa prej ni bilo nikdar potrebno. Zato zdaj vedno kupim nekaj lanu za breje krave in je spet vse prav.

Iz vsega tega se vidi, kako zelo zdravilna rastlina je lan in kako široko uporabna, zato je škoda, da ga skoraj več ne pridelujemo. V prvih časih, ko so začeli prešati lan, so tropine metali proč. Takrat še nismo vedeli, kako odlična krma so. Ko pa se je živina pasla, je hlastno žrla te tropine. Tako so ljudje spoznali, da so tropine izredno dobra krma.

Cena lanu je bila pred prvo svetovno vojno od 2,90 do 3,20 din, pšenica pa je bila takrat po 1,60 do 1,80 din. Sedaj kilogram lanenega semena stane okrog 350 S din.

V nekaterih mlinih so poleg prešanja lanenega semena mleli tudi žito za kruh. Žito smo mleli tudi pri nas. In še to naj povem na koncu mojega zapisa, da smo imeli v obeh svetovnih vojnah mline zapečatene. V prvi vojni nam ga je zapečatila občina. Kruha ni bilo, moke tudi ne, le žita je bilo še nekaj pri hiši. Kaj storiti, saj človek brez kruha ne more živeti! Takrat sem bil 12-letni fantič. Šel sem in odtrgal tisti pečat pa začel mleti. Težko je šlo, ker še nisem znal, pa saj delo uči človeka. Oče je bil v vojni, bila sva sama z materjo kot marsikje drugod. Lani je torej minilo 50 let, odkar sem začel mleti žito in to delam še danes. Tudi v drugi vojni so nam mlin zapečatili, le da takrat nisem bil tako korajžen, da bi ga bil odpečatil.

(Prihodnjič še nekaj o izdelovanju firneža iz lanu in o ustanovitvi oljarske zadruge v Seničici pri Medvodah.)

Franc Trampuš
Golobrdo 6

O nastanku Srednje Bele

Pred davnimi leti se je tam, kjer je danes vas Srednja Bela, razprostiral gozd, last graščine Brdo. Takrat je stala v gozdu ob mali vodi Belici prva lesena brunarica — Logarjeva hiša z majhnimi okenci. V njej je prebival logar z Brda; bil je tudi lovec. Ko je nekega dne šel po gozdu s svojim lovskim psom, se je pes ustavil in nekaj pobral na tleh, potem pa to odnesel svojemu gospodarju. Logar je pogledal in videl, da je podobica sv. Egidija. Ker je bil logar veren, je nesel podobico na Brdo graščaku. Ta je rekel: »To ima pa svoj pomen. Na mestu, kjer je pes našel podobico, postavite znamenje!« In res so tam postavili leseno znamenje s podobo sv. Egidija. V okolico so začeli izsekavati gozd in graditi lesene in zidane hiše. Še pred 50 leti je bilo na Srednji Beli 14 lesenih hiš. Obdelovati so začeli tudi zemljo. Ob vodi Belici so gradili mline, žage in kovačije. Tam, kjer je bilo znamenje, so sezidali cerkev, v kateri je patron sv. Egidij. Cerkev še stoji.

Logarjevo leseno hišo so podrli že po zadnji vojni in sezidali novo. Hišno ime pri Logarju pa je ostalo.

Za Žnidarjevo hišo je pred 50 leti še stal šop vitkih borovcev. Moja mama mi je rekla: »Vidiš to je še ostanek brdskih boštov!« Takrat mi je povedala to zgodbo. Ona jo je slišala od 90-letne Gamsove mame z Zgornje Bele.

Jera Pičman

Nekaj popotnih misli in besed

Po zares in resnično dolgem premoru so se nedavno tega za pečjo oštarije PRI KRULJAVEM JURJU spet znašli stari nergači Nace, Pepe, Tone, nekaj bežnih prisednikov in dolgouhih firbcev ter Jaka s skrbno ošiljenim pisalom.

Sprva so besedovali o vsem mogočem, pa ne bi za vse skupaj dal niti piškavega oreha, kot je izza vabljivih, vina polnih flaškonov dejal birt. Ko se je gladina v trebušastem balonu, kjer birt hrani cenejše vino, močno znižala, je družba začela razdirati vedno pametnejše, dokler ni Nace omenil, kakšni siromaki da so šele danes popotni ljudje. Res je sicer, da ni treba več toliko pešačiti kot nekdaj, pa vendar so težave še vedno take, da je joj. Kmalu se je pokazalo, da je bila beseda o tem ravnopravšnja za tisti večer. Vsakdo je imel kaj primakniti in ni bilo treba veliko čakati, da je zavladal splošen nered in celo navzkrižno vpitje. Eden je hotel podati nekakšen ekspoze, smrdelo je po koreferatih in malo je manjkalo, pa bi ustanovili celo pododbor za vprašanja prometa in potovanja. Tresk kozarca, ki ga je v zid zalučal jezni Jaka, ker je bil že sit pisanja, je to preprečil in uvedel vsaj zasilen mir. Jaki pa je to omogočilo, da je do danes zmesil nekako skrpucalo, podobno povzetku.

Vsi so si bili edini v tem, da za preizkus trdnosti želodca ne bo več treba na ladjo, ampak je dovolj sesti v kak avtobus, namenjen tja, kamor ne vodi cesta najvišjega reda, pa si že po mili volji oskrbiš ceneno, toda kvalitetno morsko bolezen. Komaj smo se otresli snega na predpotopno pluženih cestah, že bomo lahko govorili o luknjastih poteh kvalitete »sama jama«. Pepe poda ločeno mnenje (in Jaka ga grdo pogleda), da bi rad imel samo stoti del tistega denarja, ki ga bodo požrla popravila zaradi luknjastih cest pokvarjenih avtomobilov. Vsi so pritrdili tudi mnenju, da se nekateri posamezniki v plavih haljah, ki živé od tega, ker se ljudje vozijo z avtobusi iz kraja v kraj, še vedno obnašajo kot kaki živinski priganjači. Eden od slučajnih prisednikov je povedal zgodbico z zajamčeno resnično vsebino. Ta mož, ki zaradi skromnosti ne želi biti imenovan, je v sredo, 14. svečana nekaj pred peto uro popoldne moral iz Loke v Kranj. V Loki so poleg običajnih potnikov sedli v avtobus nekateri smučarji, pa tistemu, ki krmari vozila po dotrajanih cestah, že ni bilo vse prav. V Virmašah je bila nejevolja že hujša, ker ljudje niso v eni sapi na vrat na nos poskakali skozi vrata. Na naslednji postaji krmarju zopet ni bilo nekaj všeč pa je svetoval tistemu, ki skrbi, da se ljudje ne bi vozili zastonj, tole: »Enega usekaj, da bo že mir!« Vozilo je oddrdralo dalje, neimenovanemu potniku je zaprlo sapo, tisti, ki so pa to slišali, so si mislili svoje in si še mislijo.

Tone je strokovno pribil, da se ubogi ljudje še vedno preveč vozijo, čeprav je v marsikaterem avtobusu že več sedežev praznih kot polnih.

Vse glavno, kar je slišal in opazil, je po svojih močeh kot vedno tudi tokrat zapisal

JAKA

Rešitev križanke št. 23

1. ROMANCA, 7. BIBIČ, 12. EKONOM, 13. GAZELA, 14. SONDE, 15. DOB, 16. RKS, 17. KLOR, 18. LIPIK, 20. AT, 21. MATIJA ČOP, 24. KK, 27. JERA, 30. RAI, 32. RAK, 33. KAČUR, 34. ORGLAR, 35. KANADA, 37. KLOVN, 38. EPIGRAM

Kino

Jesenice RADIO

21. februarja nemški film VRATA S SEDMIMI KLJUČAVNICAMI

22. februarja amer. barv. CS film KRALJICA COLORADA

23. februarja amer. film SKRIVNOST ZAKLETE PASTI

Jesenice PLAVŽ

21. februarja amer. barv. CS film KRALJICA COLORADA

22. februarja jugoslovanski film DIVJE SENCE

23. februarja jugoslovanski film DIVJE SENCE

Dovje-Mojstrana

22. februarja italij. barv. CS film BALADA O REVOLVERAŠU

Kranjska gora

22. februarja nemški film VRATA S SEDMIMI KLJUČAVNICAMI

23. februarja italij. barv. CS film BALADA O REVOLVERAŠU

Škofja Loka SORA

21. februarja franc. barv. CS film KROGLA V SRCU ob 18. in 20. uri

22. februarja mehiški film PESEM JE LJUBEZEN MEHIKE ob 20. uri

23. februarja mehiški film PESEM JE LJUBEZEN MEHIKE ob 18. in 20. uri

NOVI PLESNI TEČAJI

Plesni tečaj za začetnike se začne 16. februarja ob 18.30.

Nadaljevalni plesni tečaj pa 22. februarja.

Vpisovanje v Delavskem domu vhod 4/I med 18. in 19. uro. Plesalke imajo prost vstop.

Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja ● Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja ● Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja ● Miha Klinar: Mesta,

Domovina

III. DEL 103

Ne samo sreče, s katero osrečuje izbrance, marveč tudi nesrečo, saj se nesrečni prav tako kakor srečni zavedajo njene lepote ali pa še bolj, ker se jim ne daje v dar sama od sebe, marveč ker smejo samo hrepeneti po njej in jo občudovati z besedami, izbranimi in nevsakdanjimi, vsekakor drugačnimi, [illegible]jimi in lepšimi, kakor jih rabijo srečniki, izbranci, ki se jim ljubezen ponuja sama od sebe kakor zrak, sonce, kruh in voda, kakor nekaj vsakdanjega, in ki se jim ni treba zadovoljevati s »srečo ljubezenskega trpljenja«. Vsaj zase vem, da me osrečuje tudi trpljenje, ker v uresničevanje sreče svojo ljubezni ne smem upati in ker je bitje, ki ga ljubim, tako človeško dobro in plemenito, da me osrečuje s svojo naklonjenostjo, s svojo prijateljsko besedo. To je velika milost! Zato je moja sreča, ne moja lastna, marveč sreča bitja, ki ga ljubim in ki mi je nedosegljivo — ljubim z obvladanjem svoje strasti in sebičnosti, ljubim s čistim hrepenenjem. Sama ve . . .«

Tako ji je pisal, kakor da je vzvišen nad sleherno »telesnostjo« in ljubezensko »sebičnostjo« in kakor da je v mislih do Štefi zares samo »nesebičen«, »plemenit«, poln »platoničnega« občudovanja in ljubezni.

Pa je bil drugačen, zardeva pred svojim, do gole duše slečenim spominom, v katerem vidi sebe s svojim »živalskim nagonom«, podoben pravemu severnemu jelenu v času paritve.

Bil je »nečloveški«, spoznava. Skoro prav tako nečloveški, kakor je bila neznana »nemška žival«, ki je uničila deklištvo nesrečne mladoletne francoske deklice, ali kakor tisoči in tisoči drugih vojakov na tej ali oni strani fronte, ki so se »spozabili« nad podobnimi dekletci ali dekleti ali ženami prav tako »nečloveško« in po »nečloveško« plodili sebe v zaledju za bojišči ali kjerkoli navadno takrat, kadar so slutili, da bodo odšli na bojišče in v morebitno smrt.

In mnogi so potem zares padli in so jih potem zaman iskala pisma nesrečnih, v bežnih srečanjih zapeljanih deklet ali staršev osamelih nesrečnic ali žena, ki jih je premamila strast, da so pozabile na svoje može, pogrešane in [illegible]pogrešane, a vse z možnostjo, da so že ali še bodo padli in da jih ne bodo videle nikoli več. Zato se je mnogokrat zgodilo, da se je mož nepričakovano vrnil z bojišč na dopust in našel doma ženo v blaženem stanu, mnogokrat celo v takem, da ga ni mogla več prikriti in naprtiti še nerojeni blaženi sad svojega telesa svojemu možu in njegovemu dopustu.

V teh letih vojne se je zgodilo marsikaj »nečloveškega«, Lehmann ne more več obdržati svojih misli zase in prvi pretrga molk. Ne govori o sebi in svoji »živalskosti«, marveč na splošno. Ni samo nesrečna francoska trinajstletnica edina nesrečnica, nad katero se je spozabila neznana »vojaška žival«. Na tisoče in tisoče žena, od mladoletnih deklic do deklet in poročenih žena so se srečale s takimi »živalmi« in se jim prepustile s svojo voljo ali proti svoji volji.

Sicer pa bi mu ne bilo treba o tem govoriti. Ne samo v frontnem zaledju in deželah tostran front, po vseh deželah, ki so v vojni najbrž ni drugače. Povsod vedo za to »zlo« in najbrž ni prižnice, ki bi se obenj ne spodtikala, ne časopisa, ki bi tega »zla« ne obsojal. Moralisti v zaledju se zgražajo, tudi vojaški kuratje ga bičajo, a vojaki (med njimi tudi ljudje, ki z moralo niso bili nikoli v svoji ali moralno dvolični) se pred odhodom na bojišče ali pa, kadar se z bojišča vračajo v zaledje, spreminjajo v živali in se s »pravim živalskim nagonom parijo«. Parijo celo brez ljubezni in ne da bi se pazili in razmišljali o posledicah, ki jih bodo trpele dekleta in žene. Mnogi si jih jemljejo celo s silo. Videti je, kakor da bi se hoteli na vsak način razmnoževati, se nadaljevati, kakor živali ohranjati svojo vrsto in pobegniti vsaj na ta način pred morebitnim koncem na bojišču, pred popolnim razničenjem in izginotjem svoje krvi.

Je to res moralni padec človeka in človeštva na stopnjo, kakršne še ni bilo izza časov, ko je človek bil še na stopnji živali ali pa še globlje, saj človekov nagon ni omejen na določeno dobo paritve kakor pri višjih živalskih vrstah?

Ali pa je to (preblisne Lehmanna nenavadna misel) popolnoma naravni »protest« proti nenaravnemu medsebojnemu in z nenaravnimi sredstvi vojne tehnike pospešenemu množičnemu ubijanju in iztrebljanju človeške vrste v nenaravni vojni?

Brez dvoma, se Lehmann začudi sam sebi, da je prišel šele ta hip do te popolnoma preproste in edinole resnične misli: *vojna je protinaravna in proti naravnemu minevanju človekovega bivanja, ki se vsaj v biološkem smislu ne razlikuje od osnovnih namenov bivanja živih bitij. Živali iste vrste se nikoli množično ne ubijajo med seboj.* Če se bijejo ali spopadajo, se spopadajo samo samci v času paritve za samico. *Toda ljudje? In to predvsem beli ljudje, ali pravičnejše roparski vladajoči sloj belih ljudi, ki bi rad veljal za nosilca civilizacije in kulture, so ne samo svoje, marveč tudi zgodovino človeštva spremenili s svojim nenasitnim osvajalnim roparskim pohlepom v zgodovino vojn, trpljenja in medsebojnega uničevanja narodov, raš že od Homerjevih časov dalje.*

Sicer pa sta o tem že govorila, saj je to človeški zgodovini očital že Voltaire: Tigri in kače ne ravnajo tako s sebi enakimi.

Če je vojna nenaravno in protinaravno uničevanje človeške vrste (in to, brez dvoma, je!), potem »zlo« moških in tudi žena, ki pozabljajo v vojnih časih na »moralo« v odnosu do nasprotnega spola, ostaja »zlo« samo za tistega človeka, ki ga je to »živalsko zlo« onesrečilo, *za naravo,* ki najbrž *ne more in noče trpeti* takega *nenaravnega in protinaravnega človeškega izumiranja,* pa *je mogoče vse to »nemoralno spolno zlo« se naravni zakon o ohranitvi človeške vrste z »živalskim«,* v človeku popolnoma podzavestno prebujenim *prvinskim nagonom«,* prebujeni *»živalski« potrebi po nadaljevanju svoje vrste zaradi protinaravnega in s »človeškimi« sredstvi nasilno povzročenega množičnega umiranja v »človeški« vojni; »človeški«,* ker si jo je s svojim roparskim pohlepom, z nenaravnim, razumsko privzgojenim in zasužnjevalskim egoizmom, s katerim je zasužnjil človeka in človeško družbo, *izmislil »človek«,* razumarski, zasužnjevalski človek; *človek, ki je hotel biti »nekaj«, človek, ki je hotel biti nad »drugimi« in vladati »drugim«,* računarski *človek, ki je ukanil človeško nrav, izvirajočo iz čustva,* občutja, *te nezmotljive tehtnice dobrega in zla,* pravičnosti in krivičnosti, človeškega in nečloveškega- *ukanil nrav z računarskim razumom in s tem porušil ravnovesje med občutjem in mislijo, uničil mero človeškega v sebi in v družbi.*

Najbrž (a za Lehmanna prav gotovo) se motijo tisti, ki *»zlo«* pripisujejo naravi.

Naravno porajanje, bivanje in minevanje ni »zlo«, ki *si ga je izmislil in ga z računarskim razumom uresničil prvi roparski človek,* prvi prilaščevalec imetja in plodov, ustvarjenih s trudom drugega človeka. Naj je bil to Kajn ali Romul ali kdorkoli, ki ga je ohranilo svetopisemsko in drugo zgodovinsko bajeslovje in ki je ukanil Abela ali Rema ali kateregakoli človeškega brata, bil je vsekakor prvi roparski človek, ki je *ukanil človeka in svojo človeško vrsto, si prisvojil* z nasiljem *oblast* in si jo utrjeval z nasiljem.

Nasilje je bilo tu.
Oblast je bila tu.
Več oblasti, ki je hotela biti vsaka prva.
Bile so vojne.

Bili so jih podložniki v imenu oblasti, ki si je izmislila za področje, ki mu je vladala, tudi ime »domovina«; ime, ki naj bi bilo sveto tudi podložnikom; sveto kot največja »svetinja«, čeprav so sami bili »domovini« samo toliko mar, kolikor so bogatili s svojim delom roparje na oblasti in kolikor so morali za roparsko oblast nositi svojo kožo naprodaj, da bi uničili domačim roparjem sovražno drugo *»roparsko oblast in domovino . . .*

Tako se je zlo stopnjevalo in se stopnjuje še danes.

Modrijan iz Bohinja

(dr. Janez Mencinger 1838 — 1919)

Če smo že morali pokramljati o Matiji Valjavcu kot o bližnjem rojaku izpod Storžiča, tedaj bomo o Bohinjcu dr. Janezu Mencingerju govorili tudi zato, ker je celih deset let, od 1871 do 1882, preživel v Kranju, imel tu svojo odvetniško pisarno in se z vso vnemo udejstvoval na družbeno političnem področju.

In ker nam je ta del Mencingerjevega življenja razumljivo najbližji — bomo najprej govorili o teh njegovih »najbolj srečnih letih«, sam jih je tako označil...

PREŠERNOV NASLEDNIK

Iz dolenjskega Krškega, kjer je služboval kot koncipient pri tamkajšnjem odvetniku dr. Radoslavu Razlagu, se je dr. Janez Mencinger v začetku decembra 1871 preselil v Kranj. Tu je kot samostojen odvetnik, nasledil posredno nekdanjega svojega prednika, doktorja Prešerna! Biti je morala ta Mencingerjeva naselitev v Kranju tudi sicer pomemben dogodek. Napredni časnik Slovenski narod je tedaj objavil novico: »Dne 12. decembra se je kot odvetnik v Kranju naselil g. dr. Janez Mencinger, enako znan kot izvrsten jurist in kot narodnjak. Gorenjska stran dobi v njegovi osebi zanesljivega pravdosrednika, kteremu bo vsigdar in povsod mar ravnopravnosti našega jezika. Želimo mu iz srca najsijajnejši uspeh.«

In res! Novi odvetnik se je v prvem letu bivanja v Kranju tako vživel, da je bil kmalu izvoljen za občinskega odbornika. Kar koj je bil izbran tudi za predsednika Narodne čitalnice. Seveda pa je prevzel, hočeš nočeš, na svoja korenjaška ramena še kup drugih funkcij in dolžnosti: bil je član občinskega finančnega odseka, šolskega sveta, pripravljal je ustanovitev Mestne hranilnice — na splošno pa je bil pravi pravni zastopnik Kranja v onih desetih letih — toda ne za plačilo, pač pa iz zavestne ljubezni do našega lepega gorenjskega mesteca!

Kajti zares srečnega se je počutil Mencinger pri nas — po dolgih letih študij na Dunaju in Gradcu ter službovanja v Krškem — je bil bohinjski rojak vendarle spet na Gorenjskem: sleherni dan je lahko gledal ljubljene planine, vsako uro je mogel poslušati šumenje deroče Save — prihajajoče prav od njegovega rojstnega doma na Brodu, vasice ob bregu Bohinjke, med jezerom in Bistrico.

IZGUBLJENI TRG

Naselil se je dr. Mencinger s svojo soprogo Marijo rojeno Barbo, Krčanko po rodu v tedanjem Gornjem predmestju, v Kreuzbergerjevi hiši, ki je nosila tedaj štev. 145. Stanovanje in prostore za pisarno je imel v drugem nadstropju. — Danes nosi ta hiša tablico z oznako Maistrov trg št. 12. Spodaj je sedaj lokal Mestne brivnice in česalnice, prej pa je bila tu trgovina Karla Puppoja.

Do osvoboditve v l. 1945 se je ta mali trg imenoval Mencingerjev trg, pač zato, ker je pomembni slovenski pisatelj prav tu prebival in uradoval. Iznenada pa je bilo treba Mencingerjevo ime črtati in postaviti na njegovo mesto Maistra. Ta pa je dotlej že itak imel svoj trg: prostor med hotelom Evropa in trgovino »Kokra« na eni ter novim poštnim poslopjem in bivšo mestno hišo (sedaj gorenjski muzej) na drugi strani se je imenoval že pred vojno Maistrov trg; danes pa nosi ta trg prazno ime »Poštna ulica«. Le kateri nepoučeni gorečnik si je to rošado izmislil?

Povedati moramo namreč mlajšemu rodu, da je bila prejšnja Poštna ulica drugje, na vogalu ozke ulice ob tiskarni. Tu je poslovala stara kranjska pošta, ozka ulica ob njej se je imenovala Poštna ulica. Ali je res bilo treba s pošto vred seliti še ime ulice? Pustili bi raje vrlemu junaku Rudolfu Maistru njegov trg, pisatelju Mencingerju pa njegovega. Poštno ulico pa bi črtali iz seznama. Nekako »rehabilitiran« je bil stari bohinjski bard šele pred kratkim: dobil je ulico s svojim imenom v novem Kranju, v bližini letnega kopališča.

Pa smo več mesecev tako prostodušno verjeli, da bo Svet za prosveto in kulturo pri Občinski skupščini, v novembru l. 1967 zares razpravljal o »preimenovanju ulic v Kranju po nekaterih pomembnih pesnikih in pisateljih.« Tako je bilo namreč natisnjeno v »predlogu programa dela občinske skupščine in njinih svetov za leto 1967« z dne 15. maja 1967. — Do danes, v kolikor to vemo, ustrezni svet o kaki taki stvari še ni razpravljal, niti ni koga konzultiral. Pa vendar bi bilo prav, tudi na tem področju napraviti nekak pameten red, odpraviti stihijnost in popraviti napake. Saj zveni kar kot nekak paradoks: Zagreb in Ljubljana poimenujeta svoje ulice z imeni slovitih Kranjčanov — nam pa kot, da do teh imen ni... Ali pa ne vemo zanje, kar je še slabše!

Ponavljati predloge, apele in prošnje, res ne kaže več. To smo storili že večkrat (zadnjikrat v lGasu dne 18. in 25. januarja ter 1. februarja lanskega leta) — a vse skupaj je izzvenelo kot vpitje v gluho lozo...

VZOR POŠTENJAKA

Ni pa eden od prav stranskih namenov teh naših pisanj prav ta, da znova oživljamo čudovito lepe podobe zaslužnih gorenjskih velmož, predvsem pesnikov, pisateljev in učenjakov, ki so jim, nekdaj tako sveže in sočne barve zbledele — razumljivo, toliko desetletij, nas že loči od njihovega življenja!

Zato bomo skušali danes predstaviti bralcem le onega Mencingerja, ki je živel in delal pred davnimi 86. leti v Kranju.

Že kmalu po Mencingerjevi naselitvi v Kranju, je mesto spoznalo, kako vrlega someščana je dobilo. Mož je bil deležen že koj spočetka neomejenega spoštovanja.

Odlikovala je Mencingerja neka posebna mirnost, ki omogoča človeku pravo sodbo in ga varuje pred prenagljenostjo. Prav ta modra preudarnost je bila tako značilna za novega kranjskega odvetnika.

Dičila pa je Mencingerja tudi prava dostojanstvenost in resnost. Prav s tema odlikama si je pridobil vsesplošno spoštovanje in ugled. Spremljala pa je ti odliki ponosna možatost, ki nima nič skupnega z bahavostjo in robatostjo, ki tako kazita gorenjski značaj; dasiravno bi nekateri radi videli prav v tem nekako vrlino.

Glede neomajne poštenosti, pa najsibo to Mencingerja-človeka, kot Mencingerja-advokata — bo dovolj, če citiramo, rek nekega pisateljevega sodobnika:

»Prej bi krenilo sonce s svojega teka, nego bi se Mencinger le za las umaknil s pota poštenosti.«

Kot doktor Prešeren, njegov odlični predhodnik v Kranju, tudi Mencinger ni hotel prevzeti nobene nepoštene ali dvomljive pravde. Tudi on je skušal zaslepljene kmete odvrniti od nesmiselnega in dragega pravdanja. S prijazno, dobrohotno besedo jih je odvračal od nepotrebnega zapravljanja denarja in sejanja sovraštva med sosedi. Piko pa je kot odvetnik imel na oderuhe, ki so posojali revežem denar na visoke obresti. Te pa je znal trdo prijeti in jih gnati pred sodnike.

Dr. Janez Mencinger (sedi levo od tarče) med svojimi prijatelji Kranjčani l. 1872. V okvir tedanje družabne zabave je sodilo tudi streljanje v tarčo

Doktor Mencinger je bil natančen v svojem poklicu. Vsako stvar je izpeljal do srečnega zaključka. Veljal je za resnicoljubnega moža — njegovo življenje, delo in pisanje je bilo v popolni harmoniji. Svojim koncipientom in pisarjem ni bil le pravičen šef, pač pa tudi iskren prijatelj in ljubeč oče.

Kot zanimivost povejmo še to, da je bil več let v kranjski Mencingerjevi advokatski pisarnici za koncipienta mladi dr. Ivan Tavčar, pozneje tako znamenit slovenski pisatelj.

»RECTOR MAGNIFICUS«

Kljub vsej svoji dostojanstvenosti pa dr. Mencinger ni bil kak puščobni domosedi »zaprtodurnik«. Ljubil je duhovito družbo, rad je zahajal v gostilno. Najraje je obiskoval Staro pošto, Puščavnika in Petra Mayerja. Tu je navadno sedel pri široki zeleni peči. Družba pa je posedla naokrog, kot okoli patriarha in ga verno poslušala, saj je mož res iskril od duhovitih dovtipov, bistrih opazk in zanimivih pripovedi. Imel pa je Mencinger tudi nek poseben dar, da je znal družbo držati skupaj. Tembolj, ker je znal govoriti po domače. S tem je izpričal veljavno resnico, da le oni kaj ve, ki zna svoje misli povedati v čisti slovenski govorici. Kdor pa nič ali le malo obvlada snov, o kateri mu je govoriti, ta se kaj rad skrije za zmešnjavo tujk in jecljavih fraz, da bi lahkoumne tako preslepil, in jim vsilil neko učenost, ki jo niti sam kaj prida ne razume.

Imel je Mencinger neki tako topel glas in bil ljudem tako simpatičen da je »ta zlata dobra volja Mencingerjeva prešla na vso družbo in nastalo je ono veselo razpoloženje, v katerem človek čez hrbet vrže vse svoje skrbi in nadloge pa je raje vesel med veselimi.« Če je bila družba za to, je Mencinger, rad posedel tudi dalje v noč in postal mladostno razposajen.«

Po zunanjem je bil dr. Janez Mencinger junaške, vzravnane postave. Nosil je širokokrajen mehak klobuk, v ustih pa mu je tičala dišeča dolga viržinka. Najbolj impozantna pa je bila lepa, dolga in gosta temna brada, ki se mu je usipala po prsih.

Kako šegav je znal biti sicer tako resnobni »modrijan iz Bohinja« kot so ga na splošno vsi imenovali, priča že njegova ideja za osnovanje literarno-zabavnega kluba. V ta Mencingerjev klub so vstopili mladi in duhoviti pripadniki različnih stanov. Tu so bili, n. pr., slikar I. Franke, profesor M. Karlin, trgovec V. Killer, dr. I. Tavčar, trgovec M. Pirc, učitelj I. Pezdič, gostilničar P. Mayr in še drugi.

Desetorica najbistrejših od teh pa je tvorila kar pravcato »akademijo«, ki ji je bil dr. Mencinger »rector magnificus«. Na rednih večernih sestankih v gostilni pri »Peterčku« so predavali, zlagali pesmi, prigodnice, skratka, bila je to izbrana, žlahtna družbica duhovitih slovenskih mož, prvakov kranjskega družabnega življenja.

Z odhodom dr. Janeza Mencingerja v Krško je družabno življenje v Kranju kar hipoma zamrlo. Nerad je šel dr. Mencinger iz Kranja, toda vdal se je domotožju žene, ki je bila iz Krškega doma. Vedno, do konca dni, pa je naš bohinjski rojak obžaloval, da je zapustil Kranj, kjer je bil celih deset let zares srečen.

(Nadaljevanje prihodnjič)

CRTOMIR ZOREC

Mož ali rokavice

Po stari navadi imajo danska dekleta pravico, da 29. februarja, to je le v prestopnem letu — da si na ta dan poiščejo ženina. Če fant dekle zavrne, ji mora plačati dvanajst parov rokavic. Te pa danes niso ravno poceni. Običaj je star že okoli 700 let, vendar odkupnina takrat ni bila tako majhna.

Proizvajalci rokavic že celo vrsto let niso zabeležili kaj posebno velikega povpraševanja po rokavicah na zadnji februarski dan. Ni znano, ali se fantje kar sprijaznijo s poroko ali pa so dekleta postala preveč boječa.

Smrt zaradi alkohola

Šest kozarcev vodke in štiri kozarce pelinkovca je popila neka petletna deklica iz Bremmena, ko so jo starši pustili samo pred televizorjem. Še preden so se starši vrnili, je dekletce umrlo zaradi zastrupitve z alkoholom.

Zadnje opozorilo

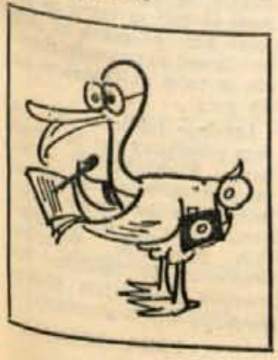

San Remo ni slaven samo zaradi popevk

Najbrž gre velik del slave tudi na račun velike igralnice. Za velikimi mizami je sledilo z očmi letu majhne kroglice, ki prinaša srečo v denarju, že nič koliko ljudi. Odhajali so bogati ali pa brez vsega. Znani so primeri, ko so si ljudje brez cvenka v žepu pred igralnico pognali kroglo v glavo. Vendar pravijo, da so taki časi že davno minili. Moderni igralci si pomagajo z risanjem diagramov, z logaritemskim računalom in podobnimi pomagali, da bi ukanili srečo.

V zgodovini igralnice je zapisanih nekaj mož, ki se jim je sreča nasmehnila. Dolgo najbrž ne bo nihče priigral večje vsote, kot jo je leta 1932 skupina šestih evropskih milijonarjev. Ti so se odločili popolnoma izprazniti blagajno igralnice. Res jim je v treh urah uspelo priigrati okoli 700 milijonov lir.

Tri leta kasneje je bogati Argentinec Rinaldo najprej zaigral petnajst milijonov in še jahto povrh. Odpeljal se je v Rim na argentinsko ambasado, kjer si je sposodil 50.000 lir. Že naslednjo noč je spet sedel v igralnici. Spet je priigral jahto in zaigrane milijone ter še dvajset po vrhu. Od takrat se ni več prikazal v San Remu.

Najbolj razburljivo pa je bilo tik pred začetkom druge svetovne vojne leta 1939. Kapitan nemške vojne ladje, ki je pristala v San Remu, je za igralno mizo izgubil celih deset milijonov. Vrnil se je na ladjo, od koder je po radiu sporočil upravi igralnice, da bo začel s topovi obstreljevati mesto, če mu igralnica ne vrne zaigranih milijonov. Uprava pa je takoj obvestila poveljnika nemškega ladjevja, ki je bilo usidrano v bližini Monte Carla. Pomoč je menda prišla prav v zadnjem hipu, tako da se grožnje denarno uničenega kapitana niso uresničile.

Po zmagi svoje pesmi Ciao, bambina, februarja leta 1959, je slavni italijanski pevec Domenico Modugno poskusil srečo še v igralnici. Sreča se mu je res nasmehnila in v kratkem času je dobil 13 milijonov. Nekaj let kasneje, ko je spet zmagala njegova popevka (Addio), je v igralnici preizkušal pravilo, ki pravi, da se zgodovina ponavlja. Le, da je to pot izgubil 8 milijonov lir.

Smrtonosna lutka

Pred dnevi se je zaradi ene same eksotične lutke razburil ves Pariz. Enricu Beaniju, po poklicu mehaniku, je nekdo ukradel lutko, ki ponazarja azijsko dekletce. To še ne bi bilo nič tako hudega, je izjavil Beani, ki je vnet zbiralec eksotičnih predmetov. Na zadnji in na sprednji strani štrlita iz lutke dve bodici, ki sta namočeni v smrtonosni strup kurare. Mehanik je takoj po izginotju lutke obvestil policijo in po radiu in po časopisih obveščal tatu, naj se lutke nikar ne dotika. Lutka je bila sicer v kovinski škatli z napisom — Ne odpiraj — nevarno.

Pred štirinajstimi leti so te nevarne igračke uporabljali partizani v Indokini v boju proti Francozom. Mehanik pravi, da je videl nešteto ljudi, ki so umrli zaradi dotika s takimi lutkami. Sam je bil pred leti v Indokini kot francoski vojak. Lutko si je prinesel za spomin.

Živeti po Špartansko

Ravnatelj zahodnonemškega Kneippovega združenja za raziskovanje vzrokov bolezni srca in ožilja Engelbert Meningen je izjavil, da se je število žrtev srčnega infarkta v Zahodni Nemčiji v zadnjem desetletju povečalo za okrog 250 odstotkov.

Da bi pripomogli v iskanju ključa za dolgo življenje, bo v naslednjih desetih letih okrog deset tisoč Nemcev živelo kot pravi Špartanci. Namesto nacionalnih jedi — svinjine — bodo prostovoljci uživali le suho meso s povrtninami ali pa tudi samo sadje. Slaščic, klobas in piva ni na njihovem jedilniku. Enkrat tedensko bodo plavali. Na dan bodo smeli pokaditi le po štiri cigarete. Prav tako se bodo morali tudi tuširati s hladno in toplo vodo, ki jo priporoča Kneippovo združenje.

Druga skupina prostovoljcev pa bo lahko v teh desetih letih jedla, pila in kadila, kolikor bo le hotela. Občasni pregledi pa naj bi pokazali, kaj je bolj prav: biti zmeren v vsem ali ravnati se po tistem »le enkrat se živi«.

Ni čiste vesti pred carino

Pri nedavnem carinskem pregledu na mednarodnem ekspresnem vlaku na poljsko-čehoslovaški meji so cariniki ugotovili, da so trije od štirih potnikov tihotapili. Pri pregledu so cariniki zaplenili za 160.000 kron raznega blaga. Ljudje so skrivali neprijavljeno blago na vse mogoče načine. Na skritih mestih v kupejih, na hodniku in drugje so skrivali vse mogoče reči. Nekdo je skril celo astrahanski plašč, vreden 12.000 čeških kron. Ko so ga cariniki našli, se njegov lastnik ni javil. Pregledali so tudi prtljago nekaj več kot tisoč potnikom. Ti so morali plačati vsega skupaj 250.000 čeških kron carine.

Sean Connery kot kavboj

Pri snemanju kavbojskega filma Shalako nastopata skupaj Sean Connery, angleški igralec in pa Brigitte Bardot. Seana Conneryja poznamo bolj kot Jamesa Bonda. Pravi, da se je naveličal neprestano igrati tajne agente, zato je sprejel vlogo kavboja. Film snemajo v Španiji.

Petinsedemdeseti jubilej slovenskega planinstva (1893 — 1968)

Slovenci so se zelo zgodaj kot izrazito alpski narod uveljavili v svetovni planinsko alpinistični zgodovini.

»Štirje srčni možje« s »ta vel'kim Jurjevcem« na čelu so že 26. avgusta 1778 stopili na vrh »očakov kranjskih siv'ga poglavarja, Triglav«, baje prvi, in s tem postavili rojstno letnico zlatega veka alpinizma.

Jean Jacques Balmat, slaboumni iskalec kristalov iz doline Arve, Chamonixa, je šele osem let pozneje (8. avgusta 1786) pripeljal dr. Gabirela Paccarda na streho Evrope, Mont Blanc. Grossglockner je moral čakati polnih dvaindvajset let, da so se leta 1900 povzpeli nanj.

Zlati, klasični vek pa sta zaključila Edvard Whymper in slavni vodnik Michel Croz, ki sta leta 1865 skupaj z drugimi premagala zermattskega leva — Matterhorn. To je bila velika in pomembna zmaga pionirjev alpinizma, ki pa je bila na žalost zavita v črn žalni trak. Pri sestopu so se smrtno ponesrečili štirje alpinisti.

Od tedaj dalje so planinstvo, plezalni šport in alpinizem hiteli z naglimi koraki iz Alp prek Dolomitov v svet gora vseh petih kontinentov, dokler niso segli po zmagah in poslednjih lovorikah Andov, Hindukuša, Pamirja in Himalaje, ker prebadajo megle in oblake pet, šest in sedem ter osem tisočaki, ki so poslednji cilj najboljših alpinistov sveta.

Planinstvo, plezalni in visokogorski smučarski šport in alpinizem pa so vzporedno z množičnim razvojem nujno zahtevali tudi trdne, organizirane oblike.

V ANGLIJI PRVA ALPINISTIČNA ORGANIZACIJA

Angleži, kot nosilci naprednih idej v svetovnem alpinizmu, so že na prehodu iz leta 1857 na 1858, torej pred stodesetimi leti, ustanovili v Londonu prvo planinsko alpinistično organizacijo Alpine Club. Ustanovitelji Alpine Cluba Anglije so bili ponosni, da so širili »največji in najpomembnejši šport sveta«, ki je kmalu postal last delovnih ljudi in mladine. Gonilna sila prvih planincev, plezalcev in alpinistov je bilo geslo »Where is the will, there is the way — kjer je volja, tam je pot!«

Navdušenim in pogumnim Angležem so pozneje naglo sledili leta 1862 tudi švicarski in avstrijski ljubitelji in obiskovalci gora. Že naslednje leto, 1863, pa so tudi Italijani ustanovili svojo planinsko alpinistično organizacijo Club Alpino Italiano.

Slovenci ne bi bili Slovenci, če ne bi že leta 1866, komaj tri leta za Italijani, s starosto našega planinstva Francem Kadilnikom začeli resno razmišljati o ustanovitvi naše domače, samostojne planinske organizacije. France Kadilnik se je leta 1866 povzpel na vrh Triglava in navdušeno zapel: **Čvrste roke, dobre noge, čista glava dospo vrh Triglava!** Od tedaj dalje med Slovenci, navdušenimi gorniki, planinci, plezalci in alpinisti, ni več zamrla misel, želja in potreba po ustanovitvi samostojne planinske organizacije.

Bohinjski tovorniki, rudarji, fužinarji, pastirji in lovci so leta 1870 ustanovili sicer skromno slovensko planinsko bratovščino Triglavske prijatelje, ki so gradili pota in skromne planinske postojanke v planinskem svetu — Triglavski tempelj na Ledinah pod Triglavom, kjer stoji danes Planika. Jeseni leta 1874 je bilo v Zagrebu ustanovljeno Hrvatsko planinsko društvo HPD kot prva slovanska planinska organizacija na Balkanu.

Piparji so pred letom 1890 odlično zamenjali Triglavske prijatelje. Predstavljajo prvo napredno usmerjeno renesanso našega klasičnega planinstva.

27. FEBRUAR 1892

Piparji Škof, Hauptman in Korenčan so 23. julija 1892 zaklicali z vrha Stola »Vzdramimo se!« S tem je bil dan znak za aktivno delo slovenskih planincev. Še istega leta so v mesecu novembru pionirji slovenskega planinstva sestavili pravila in jih predložili v potrditev. Stvari so se naglo razvijale — kljub skrajno neugodnim pogojem — v korist slovenskega planinskega društva. Mesec januar leta 1893 je naglo mineval v znamenju intenzivnih priprav. 27. februarja 1893 je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Slovenskega planinskega društva, SPD. Še istega leta, 19. julija, je bila v Kamniku ustanovljena prva samostojna podružnica SPD,

Pet »Piparjev« na izletu k sv. Joštu nad Kranjem

20. avgusta pa so v Mozirju, Gornjem gradu ustanovili drugo podružnico SPD. Planinstvo je tedaj doživljalo velik preporod. Ljubitelji in obiskovalci naših gora so zavihali rokave in prijeli za delo. Niso se plašili naporov in težav, na katere so naleteli povsod. Članstvo se je naglo množilo, samostojne podružnice SPD so rasle kot gobe po dežju.

Že v drugem letu svojega obstoja so ljubitelji gora v velikem zadovoljstvu slovesno izročali namenu svojo prvo planinsko postojanko, Orožnovo kočo pod Črno prstjo. Kronist tedanjega časa je radostno zapisal: **Odpira prva koča se planinska, raduje vsa dolina se bohinjska!** Gosta mreža skrbno zavarovanih planinskih poti se je množila in širila v vse predele naših gora. Naglo so se gradile tako zvane kljubovalne, slovenske planinske postojanke, ki so bile večje, lepše in so vsepovsodi stale višje od prej zgrajenih nemških planinskih objektov. Mallnerjeva koča je dobila pod Črno prstjo novo Orožnovo kočo. Zoisova koča pod Stolom je dobila za sosedo Prešernovo kočo na vrhu Stola. Vossova koča na Vršiču je dobila za soseda Slovenski planinski dom, sedaj Tičarjev dom na Vršiču, Maria Therezija koča na Ledinah in Dežmanova koča pod Triglavom sta dobili ponosni Triglavski planinski dom, Kredarico, in Aljažev stolp vrh Triglava.

Pionirji slovenskega planinstva so odlično opravili svojo pomembno narodnoobrambno nalogo.

V RADOVLJICI LETA 1895

Za Ljubljano, Kamnikom, Mozirjem in Gornjim gradom so leta 1895 ustanovili samostojno podružnico SPD tudi v Radovljici, ki je odigrala vidno in pomembno vlogo pri širjenju našega planinstva. Tudi Primorci so že leta 1896 ustanovili svojo podružnico SPD v Tolminu. Slovenski planinski svet so že nekdaj visoko cenili tudi češkoslovaški ljubitelji Savinjskokamniških gora, Grintovcev in Julijskih Alp. V Pragi so že leta 1897 ustanovili češko podružnico SPD. V Kranju so ustanovili samostojno podružnico SPD leta 1899, kot deseta podružnica pa je bila ustanovljena podružnica SPD na Jesenicah leta 1903, ki je zajemala gornike in ljubitelje gora iz vsega tedanjega kranjskogorskega sodnega okraja od Žirovnice do Bele peči.

PO DESETIH LETIH 1800 ČLANOV

Ob deseti obletnici slovenskega planinskega društva je bilo v Sloveniji že 1800 članov v enajstih samostojnih podružnicah. V desetih letih so kot mravlja marljivi ljubitelji zgradili že 14 planinskih objektov. To število se je naglo večalo iz leta v leto. Leta 1913, dvajset let po ustanovitvi SPD, je imelo slovensko planinstvo že 24 samostojnih podružnic s 3400 aktivnimi člani. Da je organizirano planinstvo našemu narodu več kot potrebno, je zadosten dokaz, da smo imeli leta 1923, ob tridesetletnici ustanovitve SPD, že prek 6000 članov.

Potreba po aktivnem udejstvovanju na svežem zraku v gorah se je večala iz leta v leto, dokler ni dosegla svojega vrha v letih po osvoboditvi. Takrat je bilo v Sloveniji že prek 105 samostojnih planinskih društev z več kot 65.000 navdušenimi gorniki, planinci, plezalci in alpinisti.

V letošnjem jubilejnem letu našega planinstva, ki sovpada z olimpijskim letom, so planinska društva skupaj s Planinsko zvezo Slovenije s prekoko stotimi mladinskimi planinskimi in prek dvajsetimi alpinističnimi odseki in 16 postajami gorske reševalne službe že izdelali pestre in kvalitetne programe delovnih akcij, prireditev, razstav, proslav, tečajev, plezalnih šol, plezalno-alpinističnih taborov in inozemskih odprav, s katerimi bodo proslavili pomemben delovni in življenjski jubilej — 75. letnico našega organiziranega planinstva. To bo prav gotovo nov, pomemben prispevek k aktivizaciji novega in večjega števila ljudi iz rudnikov, tovarn in pisarn ter mladine iz delavnic in učilnic v vrste navdušenih ljubiteljev gora.

Naša planinska organizacija upravičeno lahko zre na prehojeno pot z zadovoljstvom in ponosom. Gore so postale last delovnih ljudi in mladine, saj je to naša najbolj masovna športna in rekreativna organizacija.

Prepričani smo, da bo letos še mnogo bolj prešerno odmevala radostna pesem v vseh predelih naših gora. Pesem klinov, cepinov in klaviv bo letos bolj zmagoslavno odmevala iz prevesnih in prepadnih kopnih in zasneženih ter v led okovanih domačih in tujih sten.

Gorski reševalci pa bodo obnovili in izpopolnili svoje znanje in bodo v največji meri skrbeli za varno in prijetno hojo po gorah za milijon in več vsakoletnih domačih in tujih obiskovalcev naših gora.

Letošnje jubilejno leto našega planinstva naj bo korak naprej k množičnosti. Bodimo ponosni na prehojeno pot in v težkih okoliščinah opravljeno pionirsko delo triglavskih prijateljev, Piparjev, Drenovcev in Skalašev ter novejših, najmlajših planinsko-alpinističnih generacij.

UROŠ ŽUPANČIČ

Vse več kršitev javnega reda in miru na Gorenjskem

Prejšnji teden je bilo v Kranju posvetovanje organov javne varnosti in sodnikov za prekrške gorenjskih občin. Pri obravnavanju posameznih primerov kršitve so na posvetovanju ugotovili, da so lani gorenjski sodniki za prekrške skoraj 80 odstotkov vseh zadev obravnavali s področja javnega reda in miru ter prometa. Organi javne varnosti pa so lani zabeležili naslednje podatke: pretepov na javnih krajih je bilo 342, 805 je bilo primerov drznega in nedostojnega obnašanja, kaljenja nočnega miru 217 primerov, klateštva in brezdelja — 92 primerov, hazardiranja — 59 primerov, izgredov vinjenih oseb v zasebnih prostorih pa je bilo 58. Skupaj so organi javne varnosti na Gorenjskem lani zabeležili 2115 primerov kršitev. Pri tem je treba omeniti, da so se kršitve javnega reda in miru lani povečale za okoli 25 odstotkov v primerjavi z letom 1966, ravno tako pa narašča število kršitev v prometu.

Ker še niso znani vsi podatki o kršitvah v prometu, objavljamo le nekatere podatke iz dela kranjskega sodnika za prekrške. Prekrški s področja cestnega prometa so lani pomenili osrednji problem kaznovalne politike. Med tistimi, ki so bili predlagani v postopek, je bilo največ takih, ki so zaradi neupoštevanja temeljnih cestnih pravil, predvsem pa zaradi vinjenosti, povzročili precej nesreč. Tako so od 674 obravnavanih prometnih nezgod povzročili nesreče v vinjenem stanju naslednji udeleženci v prometu: 4 pešci, 6 kolesarjev, 1 voznik konjske vprege, 15 mopedistov, 5 motoristov, 33 voznikov osebnih vozil, 3 šoferji tovornjakov in 3 šoferji avtobusov, skupno torej 70 kršilcev. Leta 1966 je v vinjenosti povzročilo nesrečo 13 pešcev, kolesarjev in voznikov konjske vprege ter 101 voznik motornih vozil. V treznem, nevinjenem stanju pa so lani povzročili največ nesreč vozniki osebnih vozil — 409, mopedisti —46, šoferji tovornjakov — 52, šoferji avtobusov — 29, motoristi — 12, kolesarji — 16, pešci — 7 ter štirje vojaški šoferji. Med najpogostejšimi vzroki prometnih nesreč so neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, na tretjem mestu je vinjenost, na četrtem neprimerna varnostna razdalja in na petem mestu nepravilno prehitevanje.

Poglejmo še, kako so bili lani kaznovani kršilci na področju prometa. Dvaindvajset kršilcev je bilo obsojenih na zaporne kazni, 41 primerov je bilo denarnih kazni od 20 do 50.000 S din, od 10 do 20 tisoč S din pa 655 primerov. Varstvenih ukrepov je bilo izrečenih 479, od tega vinjenim voznikom do 3 mesecev 270, za čas od 3 do 6 mesecev 41 in nad 6 mesecev 14 primerov. Vozniško dovoljenje za 3 mesece so lani odvzeli 145 voznikom, za razdobje od 3 do šest mesecev 8 šoferjem in enemu šoferju za več kot 6 mesecev. Strožje kazni so bile izrečenen posebno mlajšim osebam, ki so vozile motorna vozila brez vozniškega dovoljenja. V poprečju so bile te kazni okrog 15.000 S din. Kljub precej ostremu kaznovanju pa se število kršilcev v prometu ni zmanjšalo, temveč celo povečalo. Vzroki za povečanje nesreč so deloma v povečanem številu novih motornih vozil, največ pa zaradi neupoštevanja temeljnih cestno-prometnih predpisov. -vg-

Dokaz poštenosti

Že približno teden dni je na moji mizi pismo, napisano z lepo, malce okorno pisavo. Kratko je, vendar je to eno izmed pisem, ki se ga bom spominjal dlje kot veliko drugih: v nekaj skopih stavkih pove, kako naši ljudje še so, kako še znajo biti pošteni. Človek se kar razveseli, ko prebere, ko zve, da nekomu le ni vse napoto, ko nekoga le vse v tem življenju ne nervira, ko nekdo le zna tudi ceniti tisto dobro v naših ljudeh, ki nedvomno še je, ki bo tudi ostalo. Kolegica mi je pred dnevi rekla, da je življenje samo toliko živčno, nervozno, lepo (ali nelepo) itd., kolikor si ga človek naredi, kolikor si ga zna narediti, kolikor si ga poskuša narediti. Prepričan sem, da je bila prodajalka oz. blagajničarka, ki je stranki vrnila denarnico, vesela, ker je nekomu — nepoznanemu človeku — storila dobro dejanje. Če ne bi bilo tako, ji denarnice ne bi vrnila. In prepričan sem tudi, da Ivana Žumer iz Spodnjih Gorij 87, ki nam je pisala, zna ceniti poštenje v človeku, poštenje in tisti resnično človeški odnos do sočloveka, za katerega danes prepogosto mislimo, da ga ni več.

Takole nam piše Ivana Žumer:

»Rada bi, da bi v Glasu, katerega naročnik sem, objavili tole:

Čutim dolžnost, da se javno zahvalim tovarišici blagajničarki v mesnici na tržnici Jesenice za požrtvovalnost in poštenost. V soboto, 10. februarja, sem pri nakupu pozabila pri njej denarnico. Ona pa me je potem po tisti snežni brozgi iskala, šla je za menoj prav do železniške postaje, in mi vrnila denarnico, ki jo dotlej sploh še nisem pogrešila.«

In pripomba:

»Če je objava te zahvale povezana s stroški, se moram temu odreči, ker so moji dohodki le 15.000 S din mesečne priznavalnine.«

Res, pismo, ki ga človek z veseljem prebere. Ki ga ne pozabi — tudi za to ne, ker nehote pomisli, da bi bila objava take »zahvale« zaradi beraške priznavalnine lahko tudi onemogočena. Pa ni tako, ne sme biti!

A. T.

Radovljica

Osemdesetletni predsednik

To je bilo na občnem zboru planinskega društva Radovljica v nedeljo, ko je bil za delovnega predsednika 80-letni dr. Jaka Prešeren. Takih primerov je malo. Kot je sam povedal, je letos že dvajsetič vodil občni zbor, dolga leta je bil predsednik te organizacije, od študenta navzgor se je aktivno udejstvoval v planinstvu, v štiridesetih letih je redno sodeloval v Planinskem vestniku in ima zbrano veliko gradiva o planinstvu. Ob bogatem šopu nageljnov so mu na zboru vsi čestitali in ga imenovali za častnega člana.

Dr. Prešeren je ena izmed značilnih starih korenin planinskega društva v Radovljici, ki tudi v današnjem času obsega široko območje od Karavank do Jelovice. Njihova zgodovina zajema prve spopade z germanističnimi prodori v naše gorstvo. Danes šteje njihovo društvo 930 članov. Toda mladine in pionirjev je komaj 320. To jih skrbi in v zadnjem času so se močno oprijeli šolskih in drugih organizacij, da bi ob njihovem sodelovanju pridobili več mladega naraščaja v svoje vrste. Toda za dosego tega cilja kot tudi za dejavnost društva v celoti jim primanjkuje sredstev. V okviru društva vzdržujejo štiri domove: Pogačnikov dom v Julijcih, Valvazorjev dom nad Završnico, Roblekov dom na Begunjščici ter Dom na Goški ravni na Jelovici, ki naj bi se uveljavil kot rekreacijski zimsko-športni center tega območja. Vendar pa so vsi ti domovi vse večje breme za društvo. Lani so investirali skoraj 6 milijonov starih dinarjev za potrebe teh postojank. Zaradi povečanih družbenih dajatev pa so se že lani zmanjšali dohodki, letos pa so izgledi še slabši.

V premagovanju teh težav so se zmenili za tesnejše sodelovanje s turističnimi društvi na njihovem območju, s šolskimi in drugimi ustanovami, zlasti pa z občinskimi organi, ki naj bi pomagali tej organizaciji v njihovem izpolnjevanju sprejetih nalog v korist razvedrilu in zdravemu počutju občanov in ljubiteljev narave nasploh.

K. Makuc

Domžalski košarkarji v II. zvezni ligi

Košarkarski klub Domžale je lani zasedel drugo mesto v republiški ligi. Skupaj s tremi slovenskimi klubi si je tako pridobil pravico, da sodeluje v tekmovanju II. zvezne lige na področju Hrvatske, BiH in Slovenije. Košarkarska zveza Jugoslavije je namreč novembra lani sklenila, da poleg I. zvezne lige ustanovi še II. zvezno košarkarsko ligo z namenom, da bi dosegel košarkarski šport s pritegnitvijo novih klubov nov kvalitetni napredek.

To priznanje so domžalski košarkarji dosegli z dolgoletnimi napori pri delu s pionirji, mladinci in člani. Omenimo naj, da so bili pionirji dvakrat republiški prvaki, mladinci so bili drugi, medtem ko tekmujejo člani že več let v republiških ligah. Uspehi domžalskih košarkarjev pa so pritegnili tudi vrsto novih igralcev tako da so v Domžalah uspeli tudi z množičnostjo.

Samo tekmovanje domžalskih košarkarjev v II. zvezni ligi pa je povezano z napornejšo in pogostejšo vadbo (večja poraba pripomočkov), problemom hranarine in nagrajevanja trenerja ter večjimi stroški za potovanja, sodnike in organizacijo tekmovanj. Doslej so dobivali domžalski košarkarji iz občinskega proračuna 1,5 do 2 milijona S din letno, medtem ko bi za tekmovanja v II. zvezni ligi potrebovali poleg omenjenih sredstev še okoli 3 milijone 270.000 S dinarjev. Vendar omenjena dotacija še ne bi zadoščala za redno delo kluba, zato bo skušal sam košarkarski kolektiv ustvariti 1,830.000 S din sredstev.

O sodelovanju košarkarjev v II. zvezni ligi in o prošnji za povečanje sredstev iz občinskega proračuna je razpravljala tudi domžalska občinska skupščina na svoji zadnji seji. Odborniki so pozdravili uspeh košarkarjev, pa tudi glede sredstev so se načelno strinjali s predlogom, sklenili pa so, da bodo o višini sredstev odločali takrat, ko bodo sprejemali občinski proračun.

V. Guček

Nekatere kranjske ulice že pometajo; kaže pa, da bo sneg »pometlo« šele sonce — Foto Perdan

- Specialitete
- Izbrane pijače
- Avtomatsko kegljišče
- Menjalnica

Govorimo slovensko

Samo pri
MLEČNIK
KIRSCHENTHEUER
KOŽENTAURA
15 km pod Ljubeljem

PREPRIČAJTE SE O NASI POSTREŽBI IN IZREDNI KVALITETI

Zahvala

Ob nenadni izgubi moje drage dobre žene in naše ljubljene skrbne mame stare mame, sestre in tete

LUCIJE ŠTER

Kovačeve mame iz Zg. Brnika

se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, ki so ji nudili pomoč ob njeni bolezni in ji stali ob strani. Vsem sorodnikom in znancem, ter prijateljem, ki so sočustvovali z nami ji darovali vence in jo spremili v tako velikem številu. Posebna zahvala dr. Cofu za pomoč in prečastiti duhovščini iz Cerkelj. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: mož Jože, sinova Jože, Miha z družinama, hčerki: Mici in Tončka z družinama ter ostalo sorodstvo

Zg. Brnik, 18. februarja 1968

Nesreče preteklega tedna

Od petka, 16. februarja, se je na Gorenjskih cestah pripetilo devet prometnih nesreč. V nesrečah sta bili dve osebi lažje poškodovani, medtem ko znaša skupna škoda skoraj dva milijona starih dinarjev.

V petek zgodaj zjutraj je na cesti JLA v Kranju voznik osebnega avtomobila LJ 343-35 Stanko Grmek pri srečanju z avtobusom zavrl, ker je pred njim vozil kolesar. Pri tem je avtomobil zaneslo s cestišča v telefonski drog. Voznik se pri trčenju ni ranil, na avtomobilu pa je za 2100 N din škode.

Na cesti tretjega reda Zapuže-Radovljica se je v petek popoldne zaletel v avtobus osebni avtomobil KR 93-69, voznik Mihael Rezar. Nesreča se je pripetila pri srečanju z avtobusom. Ta je že ustavil, da bi potniki izstopili, ko se je vanj zaletel osebni avtomobil, ki je pripeljal po sredini ceste. Nastala je le materialna škoda — okrog 1850 N din.

Istega dne zvečer sta na cesti tretjega reda Škofja Loka-Trata trčila osebni avtomobil KR 40-16, voznik Franc Bukovec, in tovorni avtomobil LJ 479-39, voznik Alojz Basaj. Nesreča se je pripetila, ko je hotel Alojz Basaj ustaviti, da bi dal prednost nasproti vozečemu Bukovčevemu vozilu. Na poledeneli cesti pa ga je zaneslo in sta avtomobila trčila.

V ozkem nepreglednem ovinku sta se na poledeneli cesti iz Zake proti Mlinu zaletela osebni avtomobil LJ 369-80, voznik Milavec Anton, in pa avtomobil LJ 638-13, ki ga je vozil Franc Polak. Pri trčenju je nastalo za 4400 N din škode. Nesreča se je pripetila v nedeljo popoldne.

Istega dne zvečer se je v križišču spodnjega trga in Jegorovega predmestja v Škofji Loki pripetila hujša prometna nesreča. Voznica osebnega avtomobila LJ 34-06 Ema Kokalj je vozila iz Poljanske doline proti Škofji Loki. Zaradi neizkušenosti, saj nima voziškega izpita, in delno zaradi opitosti, se je v omenjenem križišču zaletela v betonsko ograjo. Pri trčenju sta se voznica in sopotnik Janez Rant laže poškodovala. Škode na avtomobilu je za okoli 5000 N din.

V ponedeljek popoldne se je na cesti Jesenice-Potoki pripetila prometna nesreča tovornemu avtomobilu KR 144-93, ki ga je vozil Florijan Vreve. Z Jesenic mu je namreč privozil nasproti po levi strani ceste osebni avtomobil KR 139-59, voznik Janez Pajer. Da bi se izognil trčenju, je voznik tovornjaka zapeljal na skrajni desni rob, pri tem pa je zadel v betonsko ograjo. Telesnih poškodb ni bilo. Škode na vozilu pa je za 3500 N din.

L. M.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata in strica

Matevža Štefeta

Vrbenovega ata

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so v teh žalostnih trenutkih sočustvovali z nami in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo delovnemu kolektivu tovarne Planika in Standard v Kranju, vsem darovalcem cvetja, duhovščini iz Nakla in pevcem. Iskrena hvala tudi družinama Klemenčič in Konjar za nesebično pomoč.

Žalujoči: Francelj, Matevž z družinama, Tone, hčerke: Milka in Marica z družinama, brat France, sestri: Frančiška in Marija ter ostalo sorodstvo

Cegelnica, 14. 2. 1968

Pogorelo je ostrešje

V nedeljo zvečer se je vžgalo ostrešje hiše Franca Bogataja v Železnikih. Komisija, ki si je ogledala kraj požara, je ugotovila, da se je zaradi slabega dimnika vžgalo seno, ki so ga hranili na podstrešju. Škoda še ni ocenjena.

L. M.

Močno nas je presunila vest, da smo tako nenadoma izgubili našega sodelavca

Jožeta Rehbergarja

kovino reskalca

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 22. 2. 1968 ob 15.30 izpred hiše žalosti v Šenčurju.

Delovna skupnost TOSO Kranj

Delavski svet TOSO Kranj in

Družbena politična org. TOSO Kranj

Slovesna otvoritev kabineta za pouk prometne vzgoje

Pretekli teden so na Jesenicah v pritličju osnovne šole »T. Čufar« ob navzočnosti povabljenih gostov izročili svojemu namenu nov kabinet za pouk prometne vzgoje.

Kabinet je sodobno opremljen z vsemi svetlobnimi in prometnimi znaki. V njem se lahko prikaže sodobni promet v najzahtevnejših pogojih.

Ob slovesni otvoritvi so nam praktični pouk prikazali učenci osnovne šole »T. Čufar«, ki za znanje in pedagoški nastop zaslužijo vso pohvalo. Lahko bi jim zavidal marsikateri šofer-amater.

V kabinetu je tudi kinoprojektor za predvajanje filmov s področja prometne vzgoje.

Finančna sredstva za kabinet, blizu dveh milijonov S din, sta prispevali občinska skupščina in Zavarovalnica Jesenice.

Po izjavi poznavalcev podobnih kabinetov na Gorenjskem, je to najmodernejši kabinet na Gorenjskem. Kmalu bodo v njem organizirani seminarji za vodje skupin pouka prometne vzgoje.

Kabinet bodo lahko koristili tudi učenci drugih šol v občini, kakor tudi drugi udeleženci v prometu oziroma tisti, ki se bodo pripravljali za izpit voznika motornih vozil.

J. V.

Zahvala

Ob prerani izgubi naše sestre in tete

Marije Draksler

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so počastili njen spomin in jo spremili na poslednji poti. Zahvaljujemo se tudi g župniku iz Brega ter pevcem društva upokojencev iz Kranja. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: sestri Francka, Tona z družino, brat Miha z družino, Pavla, Francka, Anica, Francelj z družinami ter ostalo sorodstvo

Drulovka, 15. 2. 1968

Prodam

Prodam motorno SLAMOREZNICO, ŠIVALNI STROJ, vprežni PLUG obračalnik in ročno dvigalo (vagenheber), Vodice 127 nad Ljubljano 711

Prodam salonitne PLOŠČE po ugodni ceni. Hrastje 113, Smlednik 712

Prodam krmilni BAR, Zg. Bitnje 2, Žabnica 713

Prodam AVTO škoda 1000 MB z 4000 km, Planina 26, Kranj 714

Prodam PRASICA za zakol, 200 kg težkega, in več m suhih bukovih drv. Zalog 49, Cerklje 715

Prodam globok OTROŠKI VOZIČEK. Orehovlje 19 pri Predosljah 716

Prodam PRASIČKE 7 tednov stare. Zg. Brnik 96, Cerklje 717

Prodam VOLA za pleme, starega dve leti. Srakovlje 2, Kranj 718

Prodam suhe smrekove PLOHE, KRAVO 4 mesece brejo in delovnega VOLA. Olševek 22, Preddvor 719

Prodam MOPED T-12 in usnjen JOPIČ. Naklo 114 658

Prodam MOTOR panonia 250 ccm. Križe 62/a 672

Takoj vseljivo opremljeno GARSONJERO v bloku pri nebotičniku prodam. Ponudbe poslati pod »37.000« 673

Prodam dva PRASICA po 100 kg težka. Trboje, Smlednik 674

Prodam vprežni PLUG (obračalnik) KULTIVATOR, dva BIKCA in TELIČKO (sivo). Bobovk 4, Kranj 675

Prodam VOLA težkega 500 kilogramov, vajenega vožnje. Golnik 32 676

Prodam električni LONEC za kuhanje perila, otroško KOŠARO z vso opremo in sobno MIZICO. Ogled v popoldanskih urah pri Lašič, Kranj, Partizanska 23 677

Prodam MOPED T-12 zaradi odhoda k vojakom. Sp. Bitnje 8, Žabnica 689

Ugodno prodam FIAT 600 po generalni. Ogled v četrtek od 14. — 17. ure v Dijaškem domu, Kranj, Kidričeva 2 691

Združeno podjetje »TRANSTURIST« Škofja Loka

razpisuje javno licitacijo za prodajo naslednjih vozil:

2 tovorna avtomobila AVALA, 2,5 tone s perkins motorjem, letnik 1964,

1 vozilo kombi IMV, 1 tona ali 1 + 8 sedežev, letnik 1964.

Vsa vozila so v voznem stanju in je ogled možen vsak dan od 6. do 14 ure do dneva licitacije na dvorišču podjetja.

Licitacija se bo vršila dne 23. 2 1968 ob 12. uri.

Kupim

Kupim AVTO zastava 750, letnik 1966 z 15.000 do 27.000 kilometri. Kvas, Kranj, Ljubljanska c. 14 678

Kupim ČEBULJČEK, rdeč. Naslov v oglasnem oddelku 679

Kupim DESKE za betoniranje, Kranj, Kurirska pot 1 680

Kupim rabljen GUMIVOZ 13 col. Jarc Filip, Medvode 42 681

Kupim HLEVSKI GNOJ. Sp. Brnik 76, Cerklje 682

Kupim VW ali FIAT 1100. Ponudbe poslati pod »Opis in cena« 690

Ostalo

Zamenjam veliko dvosobno komfortno stanovanje 64 m², najraje v bloku. Naslov v oglasnem oddelku 683

Mlada zakonca iščeta SOBO v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 684

Dne 19. 2. 1968 sem izgubila ROČNO URO od pošte do galanterije. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne v oglasni oddelek 685

Podjetje KAMNOSESTVO KRANJ

ima na zalogi veliko izbiro NAGROBNIH SPOMENIKOV,

katere vam nudi po najnižjih cenah.

Spomenike si lahko ogledate v skladišču podjetja Kranj, Koroška c. 47.

Pri naročilu vam nudimo poseben popust.

Prireditve

Obrtnike vabi obrtno društvo »ENAKOST« na družaben večer s potjem in plesom na pustno soboto 24. 2. 1968 ob 8. uri zvečer v zgornji dvorani Delavskega doma. Vabila se dobe v pisarni sklada pri Šegregur, Colnar, Vidmar in ob vhodu na prireditev. 686

DPD SVOBODA — Britof prireja oddajo »POKAŽI KAJ ZNAŠ«; k sodelovanju vabi ansamble, pevce, recitatorje in humoriste. Prijave sprejemamo v pisarni doma »A. KMETA« v Britofu dne 25., 27. in 28. februarja 1968 od 15. — 17. ure. 687

DPD SVOBODA Primskovo priredi v soboto, 24 2-1968 ob 20. uri tradicionalno MAŠKARADO v Zadružnem domu na Primskovem. Igra kvintet »VESELI VANDROVCI«. Maske zaželjene, najlepše bogato nagrajene. Vstopnice bodo žrebane! Vstop samo do 23. ure. Vabljeni! 688

Gasilsko društvo Kokrica priredi v soboto, 24. 2. 1968 in torek 27. 2. ob 19. uri VESELO PUSTOVANJE v Kulturnem domu Kokrica. Igrajo »MUŠKETIRJI«, v torek maske nagrajene. Vabijo gasilci. 705

HOTEL KAZINA NA JEZERSKEM

prireja

v soboto, 24 febr. 1968 ob 20. uri

veliko pustno prireditev

Maske dobrodošle. Najboljša maska bo nagrajena s sedemdnevnim penzionom.

Cena vstopnicam 5 N din po osebi.

Rezervacija: telefon 74-507

Obvestilo!

Sporočamo vsem zavarovancem zastopa Primskovo, v katerega spadajo predeli od Čirč do Rupe na levem bregu Kokre, da tovariš **ROTAR Tone** od 16. januarja 1968 dalje **ni več zastopnik** Zavarovalnice Sava — Poslovna enota Kranj, pač pa je **naš novi zastopnik**

TOVARIŠ **FERDO HERLEC,**

stanujoč Kranj, C. XXXI. divizije št. 15 (za kopališčem).

Se priporočamo!

ZAVAROVALNICA SAVA
Poslovna enota Kranj

Ribje specialitete dobite v okviru

R I B J E G A T E D N A

od 28. II. do 3 III. 1968 v restavraciji PARK.

Ne pozabite!

Tudi letos prireja

tradicionalno MAŠKARADO

v delavskem domu — 24. II. — restavracija PARK

Maske vabljene. Najboljše nagrajene.

KOMPAS KRANJ
Koroška cesta 2

VAS VABI NA POPOLDANSKI IZLET

v TRBIŽ

odhod iz Kranja vsak petek ob 14.30
izpred poslovalnice Kompas.
Odhod iz Trbiža ob 19.30
CENA 20.00

Prijave sprejemamo v poslovalnici Kranj

TVD Kranj

prireja na pustno soboto, 24. februarja 1968 ob 20. uri v domu Partizana v Stražišču svojo

tradicionalno MASKARADO

Igrajo Veseli Kranjčani s pevcem Petrom Pečarjem

Dostojne maske dobrodošle, najboljše bodo nagrajene.

Rezervacije vstopnic v gostilni Benedik v Stražišču, telefon 22-888.

V nedeljo, 25. 2. 1968 ob 15. uri Otročja maškarada s tekmovanjem mask.

Hotel Grajski dvor

PRIREJA
24. IN 27. FEBR. OB 20. URI
V VSEH PROSTORIH

VESELO PUSTOVANJE

Rezervacije sprejemamo tudi telefonsko na številko 70-275
MASKE DOBRODOŠLE
Igra kvartet FRANJA ZORKA
ZA OBISK SE PRIPOROČA
Kolektiv

KOMPAS RESTAVRACIJA LJUBELJ

VAS VABI NA

VESELO PUSTOVANJE

ki bo dne 24. februarja 1968 — Maske zaželene — Najboljše bodo dobile nagrade — Cena rezervacije N din 15.—

Rezervacije sprejema Restavracija in poslovalnica Kompas Ljubelj, telefon 71-376

ŽICNICA ZELENICA

prireja dne 25. februarja 1968

VELESLALOM V PUSTNIH MASKAH.

Pričetek tekmovanja ob 11. uri. Najboljši tekmovalci bodo nagrajeni. Prijave sprejema restavracija Kompas Ljubelj, istega dne do 9.30. **Vse »maškare« imajo dne 25. 2. 1968 na vseh sedežnicah in vlečnicah brezplačen prevoz.**

Vljudno vabljeni na naše zabave ter idealno smuko na smučišča Zelenice, Žičnice in vlečnice obratujejo neprekinjeno. Prenočite v našem hotelu Panorama.

Republiško pionirsko prvenstvo v veleslalomu

Na odlično pripravljenih progah je SK Tržič v nedeljo na smučiščih Zelenice priredil republiško pionirsko prvenstvo v veleslalomu. Nastopilo je 216 pionirjev in pionirk iz 15 slovenskih klubov.

Mlajše pionirke so startale na 450 m dolgi progi z 18 vratci z 80 m višinske razlike. Mlajši pionirji pa na 650 m dolgi progi s 25 vratci in 120 m višinske razlike. Obe progi je pripravil Tržičan Slavko Lukanc. Za starejše pionirke in pionirje pa je traser prog Tržičan Janez Kališnik na 1000 m dolgo progo postavil 30 vratic z 250 metri višinske razlike. Največ uspeha so imeli tekmovalci Tržiča, saj sta med mlajšimi in starejšimi pionirji zmagala njihova tekmovalca.

REZULTATI — ml. pionirke — 1. Tiršek (Sl. Gradec) 0:32,0, 2. Kotnik (Rav) 0:34,8, 3. Grilc (Jes), Špilar (Trbovlje), Bogataj (Tržič) vse 0:36,1, **ml. pionirji** — 1. Križaj (Tržič) 0:41,0, 2. Perko (Tržič) 0:41,6, 3. Krničar (Jezersko) 0:42,1.

St. pionirke — 1. Pirnar (Nov. Ljubljana) 1:16,7, 2. Jocif (Triglav) 1:20,2, 3. Šteblaj (Nov. Ljubljana), Senčar (Branik) obe 1:21,8, **st. pionirji** — 1. Meglič (Tržič) 1:09,0, 2. Vovk (Jesenice) 1:14,2, 3. Kozelj (Sl. Gradec) 1:16,0.

D. Humer

Štirje republiški naslovi za AK Triglav

Milek 209 cm - državni rekord

V nedeljo je bilo v Celju III. slovensko atletsko prvenstvo v zaprtih prostorih. Nastopilo je okrog 200 atletov iz 14 atletskih organizacij. Doseženi rezultati nekaterih posameznikov kažejo, da se nekateri atleti zelo vestno pripravljajo za novo tekmovalno sezono. Veliko dobrih uspehov so dosegli atleti Triglava. Posebno izrvsten je bil Polde Milek, ko je po težki in dramatični borbi premagal vse nasprotnike in dosegel rezultat mednarodne vrednosti — 209 cm ter s tem tudi nov državni rekord za dvorane. Republiški prvaki so postali še: Pirjevec Dušan — 60 m ovire, Osovnikar Lidija — 60 m in Bizjak Boža — skok v daljino. Izostalo pa ni tudi nekaj 2. in 3. mest. Prav lep uspeh je dosegla tudi lanskoletna najhitrejša pionirka Slovenije Klemene Nada, ki je v hudi konkurenci mladink osvojila III. mesto v teku na 60 m. Doseženi rezultati kažejo, da bodo letos atleti Triglava igrali važno vlogo v slovenski pa tudi državni atletiki.

Rezultati: mladinke — 60 metrov: 1. Osovnikar (Tr) 8,0, 3. Klemenc (Tr) 8,3, 4. Bizjak (Tr) 8,3; **daljina:** 1. Bizjak (Tr) 518 cm, 2. Osovnikar (Tr) 502 cm; **višina:** 1. Babovšek (Mrb) 162 cm **(nov rep rek.)**, 4. Klemenc (Tr) 140 centimetrov. **Mladinci: 60 m:** 1. Medvešček (Kl) 7,1, 5. Starman (Tr) 7,3; **1500 m:** 1. Svet (Kl) 4:27.4, 2. Hafner (Tr) 4:29.9, 4. Žumer (Tr) 4:42,4; **60 m ovire:** 1. Pirjevec (Tr) 8,8, 3. Kaštivnik (Tr) 8,9; **višina:** 1. Milek (Tr) 209 cm — **(državni rekord); višina — mladinci:** 1. Novak (NG) 190 cm, 3. Krumpak (Tr) 170 cm; **daljina:** Makorovič (NG) 687 cm, 3. Fister (Tr) 632 cm, 6. Kaštivnik (Tr) 625 cm; **daljina — mladinci:** 1. Košir (Mrb) 638 cm, 3. Prezelj (Tr) 618 cm, 4. Krumpak Ivan (Tr) 604 cm; **60 m — člani:** 1. Carli (izven) 7,0, 3. Strojan (Tr) 7,5.

P. K.

Dvojni uspeh Milana Česna

Na novi sankaški progi v Podljubelju je občinski sindikalni svet Tržič v nedeljo priredil sankaško tekmovanje. Nastopilo je 85 tekmovalk in tekmovalcev. Največ uspeha je imel Milan Česen starejši, saj je zmagal v konkurenci starejših članov in pri članih s tekmovalnimi sanmi.

REZULTATI — članice tekmovalne sani — Ovsenek (Peko) 0:52,6, 2. B. Tišler (BPT) 0:55,0, 3. Roblek (BPT) 1:10,1, **člani tekmovalne sani** — 1. M. Česen starejši (Merkator) 0:49,2, 2. M. Česen mlajši (TVD Tržič) 0:54,8, 3. F. Tišler (Merkator) 0:56,3. **Članice navadne sani** — 1. M. Tišler (BPT) 1:11,7, 2. V. Roblek (BPT) 1:17,2, 3. Meglič (BPT) 1:21,4. **St. člani - navadne sani** — 1. M. Česen (Merkator) 0:56,8, 2. Ahačič (BPT) 1:04,5, 3. Golmajer (Runo) 1:15,0, **ml. člani — navadne sani** — 1. Golmajer (BPT) 1:01,5, 2. Mali (BPT) 1:01,8, 3. Lupša (Triglav) 1:04,5. **V ekipni konkurenci je bila najboljša Bombažna predilnica in tkalnica Tržič.**

D. Humer

Šah

Pet kandidatov za prvo mesto

Šele zadnje kolo šahovskega prvenstva Kranja bo odločilo, kdo bo postal letošnji prvak. Kar pet igralcev ima možnosti osvojiti prvo mesto.

REZULTATI — 7. kolo — Prestrl : Đorđević remi, Mali : Bavdek remi, Zaplotnik : Naglič 1:0, Mehmedinović : Đorđević Š. 1:0, Dujović : Gazvoda 1:0, Oraz : Požar 0:1, Štrbac : Matjašič 0:1, Voječić : Kodek 1:0, Zbil : Vlaisavljević 1:0, Krek : Žnidarčič 1:0.

8. kolo — Zbil : Prestrl remi, Mali : Mehmedinović 1:0, Bavdek : Voječić 1:0, Đorđević L. : Naglič 1:0, Matjašič : Zaplotnik 0:1, Đorđević, S. : Krek 0:1, Oraz : Dujović 0:1, Gazvoda : Kodek 0:1, Požar : Vlaisavljević 1:0.

Stanje na lestvici — Bavdek, Mali in Prestrl 6 točk, Đorđević in Zaplotnik 5,5 itd.

V. B.

Slovensko prvenstvo v veleslalomu in slalomu

Dvojna zmaga Petra Lakote

Na smučiščih na Voglu je bilo v soboto in nedeljo letošnje republiško prvenstvo v veleslalomu in slalomu za člane in članice. Nastopilo je 125 tekmovalcev in tekmovalk.

Na 1800 m dolgi veleslalomski progi, s 450 m višinske razlike je traser Skofjeločan Srečko Porenta postavil 46 vratic. V članski konkurenci je zmagal veteran Peter Lakota. Pri članicah pa je bila najboljša Ravenčanka Vida Tevž. Tekmovanje v sobotnem veleslalomu je na odlično pripravljeni progi ovirala gosta megla.

REZULTATI — veleslalom — člani — 1. Lakota (Jes) 1:42,6, 2. Gašperšič (JLA) 1:44,5, 3. Senci (izven konkurence Zagreb) 1:44,6, **članice** — 1. Tevž (Ravne) 1:45,5, 2. Pirnat (Branik) 1:57,1, 3. Bem (Radovljica) 2:13,3.

V lepem sončnem vremenu so se v nedeljo pomerili v slalomu. Traser prve proge Tržičan Ludvik Dornik je postavil 43 vratic z 206 m višinske razlike. Traser druge proge Škofjeločan Janko Porenta pa na isti višinski razliki 45 vratic. Pri članih je bil ponovno najboljši Peter Lakota, pri članicah pa Tržičanka Eti Kurnik.

REZULTATI — slalom — člani — 1. Lakota (Jes) 1:32,6, 2. M. Klinar (JLA) 1:34,1, 3. Židan (Jes) 1:34,7, **članice** — 1. Kurnik (Tržič) 1:57,4, 2. Pirnat (Branik) 1:58,8, 3. Bem (Radovljica) 2:03,2.

Najboljši Jeseničani

Pred dnevi so gorenjski taborniki Tržiča, Radovljice, Jesenic in Kranjske gore nastopili na letošnjem republiškem prvenstvu na Črnem vrhu nad Idrijo.

V konkurenci tabornikov je zmagal Žmitek Jesenice, pri tabornicah pa je bila najboljša Tržičanka Ahačičeva. Prehodni pokal Srebrnih krtov je osvojila ekipa Jesenic.

-h

Invalidi v veleslalomu

Na 18. državnem prvenstvu invalidov v veleslalomu je v nedeljo v Kranjski gori nastopilo 87 tekmovalcev. Med njimi je bilo tudi deset tekmovalcev iz Avstrije in trije iz Poljske. Tekmovalci so bili razdeljeni po stopnji invalidnosti.

Zmagovalci — dvojna amputacija nog — Kemperle (Ljubljana), **nadkolenska amputacija** — Kobler (Jesenice), **podkolenska amputacija** — Bevc (Kranj), **trdo koleno** — Furlan (Kranj), **amputacija roke** — Kukelj (Maribor), **splošne poškodbe** — Završnik (Ljubljana), **ostale poškodbe** — Jocif (Kranj)

Kobilica prvak

Pavel Kobilica, Gorje je zmagal na letošnjem državnem prvenstvu v biatlonu na 20 km dolgi progi v Mrkopoljah.

Vrstni red — 1. Kobilica (Gorje) 1:45,03,7, 2. Ambrožič (JLA) 1:49,08,9, 3. Premože (Dol) 1:50,36,7.

Rokomet — ženske

Start v A skupini

Na odprtem zimskem slovenskem rokometnem prvenstvu v hali Tivoli v Ljubljani se je v nedeljo pričelo tudi tekmovanje v A skupini za ženske, na katerem nastopajo tri gorenjske ženske ekipe: Kranj, Partizan Selce in Storžič Golnik.

Rezultati: Selca : Kranj 7:4 (3:2), Lokomotiva (Mostar) : Kranj 12:8 (5:5) in Selca : Storžič 7:3 (3:2).

-h

Padalci v ZRN

Padalci Alpskega letalskega centra Lesce Janez Šolar, Jože Kuhar, Štefan Pesjak, Andrej Košir in Janez Brezar se bodo od 20. do 25. februarja udeležili mednarodnega padalskega smučarskega tekmovanja v Bad-Isseru v Zahodni Nemčiji.

h

Stadion pod Mežakljo pripravljen . . .

Olimpijske igre so prinesle dokaj visoko priznanje jeseniškim športnikom, ki so v vsej zgodovini olimpijskih iger letos v Grenoblu najbolj častno zastopali jugoslovanski šport.

Načrtne priprave hokejistov so prinesle našim fantom zasluženi uspeh. Letošnji uspehi moštva v tekmovanju za alpski in evropski pokal so bili uvod za dosego največjega uspeha z osvojitvijo prvega mesta v B-skupini olimpijskega turnirja.

Na stadionu pod Mežakljo bo v naslednjih dneh spet nadaljevanje državnega prvenstva v hokeju na ledu. Že v soboto bo na Jesenicah gostoval beograjski Partizan, ki bo poizkušal proti obema domačima moštvoma Kranjski gori in Jesenicam izvleči najbolj časten rezultat. Skoraj gotovo je, da bodo vse štiri točke ostale doma, saj je tudi Kranjska gora izkoristila prekinitev za priprave za dokončni prvenstveni obračun. Enako brez možnosti za dosego kakršnegakoli uspeha je tudi Crvena Zvezda, ki bo na Jesenicah gostovala 3. marca. Od 8. do 10. marca pa bo na Jesenicah finale za pokal SFRJ, ki bo pomemben predvsem za Kranjsko goro, saj ima zaradi domačega igrišča možnost, da osvoji drugo mesto za moštvom Jesenic. Moštvo Jesenic pa bo moralo v Zagrebu za osvojitev državnega naslova premagati moštvo Medveščaka 29. februarja.

Stadion pod Mežakljo je pripravljen za dokončne borbe, ki bodo gotovo razburljive.

L. Katnik

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnina: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posamez nih številk 0.40 N din — Inozemstvo 40.00 N din. — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo